

Conspectus Conceptorum.

1. Petersen. Joh. Vilh. Leonum Christi defensam, contra Meum, mamum. Frankfurt ad Moen: An. 1650.
2. Innocenti Evangelii Commentariorum seu sermonum sanctiss. Eugen. III. Martini non solum verborum sed etiam sententiarum. An. 1692.
3. Scherdmann Sam. Scriptoris brevium von dem gemaynen Schelwig-Dithmarschen. An. 1698.
4. Süsser, Antonius et auf seiner Vorfing angestellter Unterrichts-Commissarius mit Verpflegung seiner Vater und Mutter Eten Dreyßten.
5. Philipp Jacob Sprenger, Episcopus de Obria Joh. Bened. Carpovii. An. 1699.
6. Projecte, Wie die Anführung der Arbeit, Arbeitserneuerung und der Jugendmenschen Jugend veranlaßt. Halle. An. 1698.
7. Tobias Christoph. Die Lehre von der Fortwähnung und Vollkommenheit.
8. Hübeli M. Andr. Novissima Disquisitiones. An. 1700.
9. Guld. Recht mit Gold, über ihm, was Antiquarische Bücher. An. 1699. Zu Marckts gebrauchl. ex. Inventa sunt Episcopi ad Neumamum, Feusthorigum, Mayerum, Schelwigum, Bucher, ex ad Rodium etc. Franckf. An. 1700.
10. L. P. D. H. Bedenckliche Antwort auf die curio. Fragen ob die Länge gegenwärtiger Hoffstufen, ob sie nicht nur 6000 Jahr weiter wäret. Franckf. ad Mosenum.
11. Herr. Muhlis Disquisitionum Academicarum de Agodici, seu Senon oratione ac pro oratione scripturarum. Jilovii 1698. auct. ejusd. parentis de Lond. propheticis.
12. Anonimi Pauli de Vulgata Fundamentis quibus Pontificii vales se sustinere nituntur professionem Pauli Tridentina. Halle. An. 1698.
13. Guld. de L. A. Z. a dolentibus conscientibus confiteantur. Halle. Aug. An. 1698.
14. Guld. Harmonia fidei: qua justificatur cum fide quærens justificare deus. Halle Mayd: An. 1698.
15. Guld. De auctoritate Ecclesie, qua mater est, Sippia. An. 1690.
16. Breihsantli Joach. Juste Lacryme et obitu p. macuro Joh. Sirelli. Halle. An. 1692.
17. Varenii August. Vena messie et Sibiriæ & Oceanus. Petroschii. An. 1693.

VIRO
MAGNIFICO ac SUMME
REVERENDO

27
28.

DOMINO
ABRAHAMO CALOVIO
Doctore Theologo Consummatissimo, Fa-
cultatis suæ Professore Primario, Consistorii Ecclesiastici Præside,
Seniore, h. t. Decano Spectabili, Ecclesiæ Wittenbergensis Pa-
store Vigilantissimo, & Circuli Electoris Saxonici
Superintendenti Generali
Eminentissimo,

*Domino Patrono Promotore & Præ-
ceptore omni pietatis cultu suspiciendo*

PRÆSIDE

Ex

THEOLOGIA MORALI

De

MINISTERIO
ECCLESIASTICO

RESPONDEBIT

M. JOHANNES GEORGIUS *Meißner*

Ordinis Philosophici Adjunctus.

Die Anno 1684.

WITTEBERGÆ,

Literis Viduæ BRÜNINGIANÆ Excudebat ANDREAS Ball.

21

MINISTERIO
DE HACIENDA Y
CREDITO PUBLICO

HEROI INCOMPARABILI,
ILLUSTRISSIMO DOMINO,
DNO. NICOLAO
S.R.I. BANDERESIO ET LIB.
BARONI DE GERSDORF,
DYNASTÆ IN BARUTH HEIMERS-
DORF BRETTING, HAUSWALDA, RA-
CKEL, BUCHWALDA &c.&c.

POTENTISSIMI ELECT. SAXON. IN
SANCTIORI SENATU DIRECTORI, COMITI, AC
SUPREMO CAMERARIO &c. &c.

DOMINO MEO GRATIOSISSIMO
PERPETUAM FELICITATEM!

ILLUSTRISSIME BARO,
DOMINE GRATIOSISSIME,

D*In apud animum meum cogitavi, quomodo pietatem TIBI meam probarem, & ILLUSTRISSIMO nomini TUO, cui tota hodie Europa homagium dicit, & veneratione idem suspicit, debitum obsequii monumentum consecrarem. Sane non leviter contristatus sum, me huc usq; occasionem & vires destituisse. Cum enim fama NOMINIS TUI EXCELLENTISSIMI dudum jam caelos aequet, exterisq; obsequii legem injungat, veritus sum, ne ego opus, cui ne Hercules quidem par futurus aggrediendo, mole humeris meis nequaquam pari depressus succumbam, & gloria TUA detraham, quam augere pietas me jubet. Enimvero cum antiquitas sacra & prophana nos doceat, & DEOS munere parvulorum gavisos esse, nec minus id propter ipsum curam eorum suscepisse; Fama TUA nihil decesserum spero si ego minimus TUORUM, has, INCLYTO NOMINI TUO consecrem pagellas, patrociniumq; efflagitem. Me siquidem non latet, plurimos, quorum vestigia sequi studeo, in conatibus suis TE haud otiosum expertos esse spectatorem; Verum TUA adjutos & suffultos benevolentia applausu & patrocinio, metam sibi praefixam quam felicissime attingisse; TE ILLUSTRISSIME DOMINE etiam atque etiam patronum laborum meorum exposco, omnia me consecutum arbitratus, si pietas TIBI mea non displicuerit. Age ergo GRATIOSISSIME DOMINE & PATRONE summe, oculis benignissimis intueri hoc pietatis testimonium, & quam mei expertes sunt dudum, auge TUAM quoque erga me benevolentiam. Dedi VVitteb. 28. Maji Anno M DC LXXXIV.*

NOMINIS TUI ILLUSTRISSIMI

Religiosissimus Client

M. JOH. GEORG. Meißner.

F. N. J.

Quantum religioni dissoluta Pontificum Vita obfuerit, & doctrina Transubstantiatorum ovile Christi diripuerit, multis historia testatur exemplis. Et qui aliter fieri potuit, quando lupo, non ovium sed latrantis stomachi curam gerenti, ovile Christi fuit commissum. Lupos n. lupi procreant: quid mirum si prostibula Romana publicaque scorta & lupa, ceu Theodora & Marozia matris haud degener filia, lupos, pastorum loco Ovili Christi praefecere. Crudelissimos siquidem reperimus lupos, si vel Sergiorum, Sylvestrorum, Urbanorum aliorumque vitas perlegentes, flagitia, nequitas, sceleratissimaque facta ab ipso Platina Transubstantiatorum secta addictissimum, taxata cognoscemus. Vide quae so, inquit, quantum isti degenerarunt a majoribus suis. Illi etenim utpote viri sanctissimi dignitatem vitro oblatam contemnebant, orationi & doctrina Christiana vacantes. Hi vero largitione & ambitione Pontificatum quærentes & adepti, posthabito divino cultu, inimicitias non fecus ac ferocissimi qui dam Tyranni inter sese exercebant, suas voluptates postea securius expleturi, cum nullibi extarent, qui eorum vitia coercerent. In vita Sergii III. Quamobrem ne omnis vera intercederet religio, Organon Deus electum, Martinum Lutherum suscitandò, calamò ejus scriptoriò coronam pontificialem diminuit, & Pontificem admonuit, vaticinium Apocalypscas Johannea C. XIV. finem esse consecutum, quando Lutherus aeternum, & quod Christus & Apostoli inculcarunt Evangelium sit professurus, vaticinante Serenissimo Electore Friederico Sapientè P. M. Verum enim verò, cum victoria victoriam pariat, quando antecedens consequentis est incitamentum, nec minus errorem ex-

A

ror

ror generare, conseruerit; multi uerbis Lutheri non accurrate ponderatis imo ne quidem intellectis, in alteram & contrariam deficiente partem, in defectu peccarunt, aliis excedentibus. Quando autem me non latet, mihi huc usq. vires, hisce demonstrationibus sufficientes vix suppetere; me satis fecisse iis arbitror, qui mihi hunc imponere laborem, si ingenium ad locum de ministerio Ecclesiastico applicuero, verumq. ejus sensum proposuero. Deus foveat operi

THES. I.

*Nemo debet in Ecclesia publice docere,
aut administrare Sacramenta, nisi qui iure est vocatus.*

ἐκ θεοῦ.

Ecclēsia vocabulum nobis primò omnium occurrens, cum satis ambiguum sit e suis evolendum est involueris. Græcum quidem esse, vel ipsum vocabulum primo aspectu testatur, quando derivatur *ἐκ τοῦ καλεῖν* ab evocando; quæ etymologiâ retentâ, evocationem sive cœtum evocatorum designat. (α) Abusive enim usurpatur pro loco in quò homines, conveniunt, quod videre ex ejus synonymis licet, quippe Ebraicum *מדרת* & græcum *ὄμιλος* τῆς θεῆς ipsi correspondentia, non homines, verùm locum designant. Quando verò *καλεῖν* proprium hominibus sit, ex usu Scripturæ nobis salutaris cœtus sive conventus evocatorum, non qualiumcunq.; aut Scholasticos juxta angelorum hominumqve; neque perfectorum tantum, cum Pelagianis; aut justorum Donatistis affirmantibus; multo minus prædestinatorum fabulantibus Calvinianis; Verum omnium hominum, religiosorum, piorum, doctrinam veram exterius profitentium; unò verbò Ecclesiæ visibilis; inclusâ tamen invisibili, sanctorum vere credentium & electorum propriâ; (β) Topicæ, sive particularis, publicâq; auctoritate indictus. Ad Catholicam enim quod attinet, quæ Topicæ opponitur, cum illa per totum orbem sparsa sit, omnesq; eos complectatur, qui credunt secundum Apostolicam doctrinam Evangelicamque, (δ) Act. 19, 32. (γ) unius verò præconium non admittat, hic loci primariò sub censurâ B. Meissn. ram non venit. Infitias ire quidem nequeo, sæpissimè de illegitimò de Eccl. & etiam conventu in Codice sacro usurpari (δ) iusto tamen latius extendi, Regib. p. 19, naturalemque suum significatum retinere, Theologi (ε) abunde nos docent

(α) *Isidorus*
Lib. 8. cap. 1.

(β) *Form.*
Conc. Apol.
p. 14.

(γ) *L. Can.*
Eccl. popul. C.
de summ.
Trinit. &
fid. Catholic.

(δ) *Act. 19, 32.*
(e) B. Meissn.
de Eccl. &
Regib. p. 19.

cent. Apostolos quidem hęc vocabulõ utentes, Phrases in Veteri Te. (2) *Esaia. 1.*
 stimento usitates adhibuisse videtur, quando prima Ecclesię patres præ-
 dicationem verbi; per ΝΡ interpretati ΤΡΥΝ Synonymum Ecclesię (4) *Rom. 11.*
 composuerunt. Arbitrari, quod proprium officium ministrorum cla-
 mare vocemq; buccinã instar extollere in scripturis (5) legent, maxime *v. 7. Cor. 14.*
 hoc vocabulum huic negotio inferuire. Hos secuti Apostoli Noviqve (6) *Thucydi-*
 Fundamenti Θεωρευσοι, à verbo καλέω, κλησιν derivarunt & ad *des Lib. 1.*
 scopum suum applicantes Christianos κλητας (7) nuncuparunt, maxi-
 me quidem, quod tertiã Monarchiæ, & qui ex eã superfuere, eruditos, *22. v. 14. c. 20,*
 eodem sensu ùti viderent. Non enim tantum per vocabulum εκκλησιας *v. 26.*
 nude positum, conventum civium suorum exprimebant, quin etiam [κ] *Westbe-*
 in compositione ποιητι εκκλησιας, & qui alii modi loqvendi gręcis ùsi-
 tati supersunt, apud auctores legitur (8) Transpositum tandem in Ger-
 manicum idioma, qvamvis literis discrepans, eãdem tamen gaudet *109. 2. Piscat.*
 significatiõne & eine Zusammenkunft oder Gemeine, scriptoribus poli-
 tics, sacris verò ad res sacras applicantibus, eine heilige Christliche Ge-
 meine audit. Qem conventum cœtum ve Gręci κοινοσιαν αυ παροικιας, *P. 2. Resp. ad*
 hęc tamen observatõ, quod παροικια de conventu sacro sive Ecclesiã *amic. Colla-*
 unius tantum provinciæ aut familiæ adhibeatur; Ebrai vero per additum *tion. Vorstii.*
 שרפ nominare amaverunt. *p. 238.*

S. II. Explicatã, & vocabuli Ecclesię enodatã ambiguitate, de *Matth.*
 vocatione erimus solliciti, quam variam esse, variumq; sensum admit- *20. v. 16. c. 22.*
 tere, Doctores Theologi in Systematibus librisq; suis passim iuculcant. *v. 14.*
 Quando enim Christus ipse (9) de vitã æterna loqvens omnes homines ad *(μ) Rom. 8. 30.*
 eam vocatos asserit, quandoq; videret vocabulum multi collective accipi- *1. Cor. 1. v. 26.*
 tur & τω omni (κ) æqui pollet; vocabulum hoc nostrã cum vocatione *2. Tim. 1. c.*
 nihil habet commercii, cum ibi Deus vel solus vocat ad vitam æternam, *v. 9.*
 nullo respectu habitõ ad homines; (λ) vel vocat, respectumq; habet ad *(ν) Fearborn.*
 homines (μ) vocationem non sperantes. (ν) Enimverò vocantur hic *Fasc. III. disp.*
 loci homines ad docendum in Ecclesiã per tractum divinum, nimirum *1. p. 1. seq.*
 per bonum cordis testimonium quod neque ambitione, neq; avaritiã, *(ξ) Calvinus*
 neque ullã alia cupiditate, sed sincerõ DEI timore & ædificandã Ecclesiã *Instit. Th.*
 studio oblatum munus, vocati recipiant, [ξ] ipsaq; δυνamis καὶ ικανότης *Lib. 4. c. 3. S.*
 ad docendum (ο) cujus sibi quemque ministrum, DEO coram conscium *u. p. 352. b.*
 esse oportet, creditur, exemplõ Petri (π) Theologis confirmantibus (ρ) *Aug. Conf. f.*
206.

Augusti-

(π) *Joh. 21. v. 15. 16. 17. (ε) Tarnovius de ministr. S. Lib. 1. cap. 7. p. 63. Zanchius Tract.*
Theol. p. 708. (ρ) August. Tract. 123. in Johann. T. 9. s. 566.

(e) *August.* Augustino aliisq; (s) assentientibus. Cui vocationi quæ interna dicitur *Tract. 123. in* Tur opponitur externa, quæ Christiani, & a DEO, & ab Ecclesiâ, vel *Johann. I. 9.* ingenerare omnes; (r) vel in specie ad certam functionem Ecclesiasticam *f. 566.* Politicam aut domesticam (v) quidam vocantur. Quamvis enim Hieronymus (p) quatuor vocationis genera enumeret, Vocationem scilicet, *I. 2. Jeneuf.* à DEO; non ab homine, aut per hominem: Vocationem quoq; à DEO, *German. f. 244.* sed per hominem: quæ duæ vocationis species cum immediata, quæ Mosen (x) Esaiam (y) Johannem Baptistam (a) Apostolos & prophetas *(v) Gerh. T. 6. LL. Th. p. 113. Bucanus L. 42. de Ministr. p. 502.* vocavit; ut & mediata, quæ in re Magistratu Consistoriis, aut iis, quibus jus Patronatus concessit utitur, (a) & Aaronem vocat, [β] Eliseum *(y) Matthiam (d) aliosque,* concurrunt: Tertium tamen genus nec minus quartum, quando homo ab homine, excluso DEO; Vel quando neque per hominem neque ab homine vocatur, sed à semetipso venit; se ingerit, & vocationem extorquet; vocationem minime nuncupamus, *Com. ad Gal. p. 79. b.* quippe quod neq; extraordinarie vocatis adnumerare possumus, qui immediate a DEO in veteri: & novi Testamenti initio mittebantur: *(x) Exod. cap. 3. v. 4.* Neq; ordinarie vocatos dicimus, cum homines vocantes non agnoscant *& 10.* Utitur enim hodie DEUS cum immediate vocare deserit, tanquam causa principalis & prima (z) instrumentali & secunda, Ecclesiâ; per quam *(l) Es. cap. 1. v. 1. c. 6. v. 8.* homines malos (?) & vocat & eligit. Electio enim, quæ designatio certæ personæ ad præfecturam aliquam Ecclesiasticam vocari consuevit à *(a) Luc. 3. cap. v. 2.* missione sive vocatione, jurisdictionem tribuente, ac re ipsâ pastorem nec minus Præsulem faciente, adversariis defendentibus [y] nequaquam, *(a) Sächsisch Kircheng. D. d. f. 75. seq.* mentis nostræ discrimen omne constituit, (b) quando electus etiam vocatus est; Vocatus verò electus nuncupatur. Uti tamen electio & vocationis nobis unam eandem rem notant, sic ordinatio alium sibi mentis *(d) Exod. 4. cap. v. 14.* conceptum petit; quæ Episcopus vel Superattendens (i) particeps ordinis & jurisdictionis Ecclesiasticæ in Ecclesiâ, præsentem plebem, præsentibus & comprecantibus Presbyteris & Diaconis, imponit præsentato; *(y) 1. Reg. c. 19. v. 16.* & examinato Candidato ministerii, per verba & manuum impositionem, *(d) Act. cap. 1. v. 26.* officium docendi in Ecclesiâ verbum DEI, sacramenta administrandi, ligandi & solvendi, sumtâ stipulatione servandi regulas, quæ in ritu ordinationis

(e) *Rom. c. n. v. 36. Jac. 2. 1. v. 17.* (?) *Calvinus L. 4. instit. 3. S. II. p. 353. b.* (y) *Bellarmin. Lib. de Cleric. c. 2.* (b) *Gerhard. I. 6. LL. Th. p. 80.* (c) *Hieronymus in Epist. ad Eragr.*

dinationis ab eò exigantur [x]. Quò acta absolutò, novus Ecclesiæ mini- (u) *Christi*
 ster per Episcopum, Metropolitanum, aut Presbyterum Ecclesiæ, cui *Sacris*
 præficitur, ostenditur, commendatur, inque omnia ejus jura, legiti- *Rich-*
 mus cum jam sit pastor immittitur. Iisdem enim juribus cum Patribus *Ordu. f. 11.*
 summò, ministros legitime vocantes, ne quidem Petri successorem, hoc *Seq. Weber*
 jus sibi suisque in solidum attribuentem (u) agnoverunt, cum non so- *de Confessor.*
 lum sana destituatur ratione, quin omni quoque testimoniò careat fide *p. 99. & in*
 dignò. Quamobrem celeberrima Synodorum Nicæna, ne quidem *introd. E-*
 successoris Petri ratione habità Catharorum Episcopos a Novatò five *pisc. p. 77.*
 Novatianò Presbyteris ordinatos, legitimos agnovit ministros; (v) Nec *79. Et de*
 minus ipsi Pontifices (z) Successoribus paulò simpliciores, Scripturæ Sa- *Jure Patro-*
 cræ tamen æquiores, jubent Presbyteros cum Episcopò manus in ordi- *nat. p. 94.*
 nantis caput imponere, quæ manuum impositio five *(x) Act. 6.*
 actu, non tam *εὐλαγίας*, scilicet poenitentibus lapsis, atque ad Ecclesiam *cap. v. 5.*
 redeuntibus, aliisque piis imponi solita, (o) creditur; quam *χερσῶτας*, *conf. Baron.*
Sec. I. & 2.
passim Spon-
danus An-
nal. Eccl. ad
 & benedictionem! (π) Unde vana Pontificiorum ira & fulgòr è pulvi (q) *Sec. 1. & 2.*
 quando anathemate eos percutere non erubescunt, qui Juri Pontificio *Tormell.*
 rum innixi, secundum illud agunt; Novæ enim eorum propositiones: *eod. loc. &*
 (r.) Jure divinò majorem esse Episcopum presbytero, quod attinet ad *Binius T. 2.*
 ordinis potestatem: Ut &; ex jure divino esse, ut soli Episcopi ordi- *Conc. ad Sec.*
 nent; nunquam ex Scripturà, unicà veritatis regulà, poterunt probare. *1. & 2. Hi-*
 Quamobrem vi oppositum sequi necesse est, ut eum in Scripturis pres- *eronym. E-*
 bytero jus ordinandi non denegatum legamus, potestas hæc se ad pres- *pisc. ad E-*
 byteros five Superattendentes quoque extendat, potissimùm quando & *vagr. T. II.*
 presbyteri stylò Codici sanctissimò usitatio cum Episcopis sæpissime *mo- f. 329.*
 commisceantur (τ) servique DEI appellentur, Patribus gravissimè mo- *f. 329.*
 nentibus. (o)

A 3

Trident. Sess. 23. c. 7. (v) Concil. Nicæan. 1. ecum. Can. VIII. (z) jur. Can. dist. 23.
 c. Presbyter. 8. verbis Concil. Carth. V. c. 3. (o) Augustin. lib. de unico baptisim.
 cont. Donatist. & Theras. Patriarch. Constantin. Act. Conc. Nic. 1. T. 3. Conc. Bin.
 Euseb. Hist. Eccl. L. 7. c. 2. f. 91. & Cod. Canon Eccl. African. 137. (π) Zonaras in i.
 Canon. Apostol. & Hulssem. Apol. ministr. Evang. S. 4. (ρ) Concil. Trident. Sess.
 23. c. 7. (σ) Bellarm. Lib. de Cleric. 1. c. 14. f. 336. Bucanus Theol. Scholast. P. 3.
 Tract. 2. c. 26. q. 2. f. 722. (τ) 1. Tim. 3. v. 1. & Act. 20. c. v. 28. 1. Tim. 4. v. 6. & 2. Tim.
 2. c. v. 24. (u) Hieronym. Com. Epist. ad Tit. c. 1. T. IX. Opp. f. 245. & Epist. ad Hærag. T.
 11. f. 3. 29. Chrysostr. Homil. XI. in C. 3. 1. Timotheum,

(ϕ) *Heer-*
brand. in
comp. Theol
p. 460.
Chemnit. in
Enchirid. p.
2. Menzer.
in disput. 2.
contr. Pi-
stor. 925.
 §. 3. Deveniendum inde ad officia ministrorum ad Ecclesiam
 vocatorum nobis est, quæ duobus absolvi momenti, scilicet
 ut doceant, nec minus Sacramenta administrent, ex subsequenti-
 bus cogniti non erit difficile. Amant quidem nostratum quorundam
 ad tria capita, addendò nimirum gubernationem Ecclesiæ, revocare;
 Alii quatuor placent, & superaddunt, vel disciplinam morum, & præ-
 ces (x) vel potestatem ligandi impenitentes, & solvendi penitentes;
 Quibus tamen alii non contenti, vel hisce duobus concessis officiis
 docendi scilicet & administraadi Sacramenta; vitæ Christianæ exem-
 plum, curam gregis, & pauperum sustinendorum studium præcipiunt,
 (y) vel Notitiam sanæ doctrinæ, integram ejusdem traditionem, redar-
 gutionem contradicentium; directionem ad ædificationem Ecclesiæ;
 exemplum inculpata vitæ & preces numerant. (z) Verum enim verò
 cum hæc omnia ad nostra duo momenta commode referri posse vide-
 antur, sin minus ad externa, hic tamen sub censuram minime venientia,
 tantum pertineant, maximis Theologis (β) docentibus: haud ambi-
 gendò, vestigiis Augustanæ Confessionis (γ) innixi, Ecclesiæ ministro
 & doctrinam sanam, & Sacramentorum dispensationem injungimus.
 Ut enim accuratam populus habeat notitiam eorum, quæ ad Ecclesiæ
 ædificationem morumque correctionem faciunt, Ecclesiæ minister cum
 ex paginis sacris debet edocere; quippe Scripturæ sacræ ipsa de se testan-
 te, (δ) quod huic negotio apta, adequataque norma antiquitus credita
 sit hodieque a fidelibus credatur, (ε) Verbum enim DEI solùm, quod
 mox lex mox Evangelium nuncupatur (ζ) ordinarium conversionis
 medium, & per quod homines ad DEUM ducuntur, existit. Et quam-
 vis DEUS per immediatam *ἐξαγγελίαν* filium suum reliquis hominibus,
 tanquam Apostolis manifestare potuisset, quandoquidem tamen ei pla-
 cuit per stultitiam prædicationis salvos facere credentes; (η) incredibili-
 a enim *ἄφροσύνη* & stulta prorsus apparent pleraque mysteria fidei,
 Sacro Sanctæ Trinitatis, Incarnationis filii Dei, Redemptionis generis
 humani, Institutionis Sacramentorum, prædestinationis, reprobatio-
 nis &c. (θ) non quod suâ naturâ talia vere sint, sed quod intellectus
 noster spiritualia non percipiens stulte judicat: *ὁραεὶς γὰρ τὰ τῶν νεκρῶν*
Theol. I. 8. *δὴν ἑμῶν αὐτῶν τὸ φέγειν τὸ μὲν ἡμέτερον, εἶτω καὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς*
p. 340.

(y) *Artic. 14.* [δ] *Salvianus L. 3. de gubernat. Dei. [ε] 2. Tim. c. 3. v. 16. [ζ] Marc. c. 16. v. 15.*
Rom. c. 2. v. 16. [η] 1. Cor. c. 1. v. 21. [θ] Joh. 20. c. v. 21. 22. Matth. c. 20. v. 19.
 [θ] *B. Parens Joh. Meisner differt de revelat. divina th. 120*

αὐτὸς πρὸς τὴν φύσιν φανερωτὰ τὰ πάντων. (d) Quod si verò in naturalibus in- [d] *Aristot.*
 tellectus noster tantopere excecians errat, quomodo res divinas recte L. 2. *Me-*
 ac sine errore valebit cognoscere, a quibus in tantum distat, ὅσον ἑσθλὸς τῆσφ. c. r.
 ἐπὶ δὲ γαίης. ἔδδ' ἴδ' ἐν δυνάτει εἰδέναι τὴν θυσίην φασὶ τῶν ἀγίων ἐπι. (x) Hinc [x] *Plato in*
 inde respectu voluntatis divinæ verbum Dei erit necessarium, & non *Epimouide*
 tantum mandari (λ) quin & mediæ necessitate (μ) Evangelio promissio- [λ] *Joh. c.*
 nes gratiæ de remissione peccatorum justificatione & vita æterna pro- v. 21. 22.
 pter Christum fide promissum tradente; Lege e contrariò præceptis De- *Matth. 6.*
 calogi inculcatis, opera & perfectionem requirente. (ν) Quamobrem 20. v. 19.
 nihil docendum esse, nisi id quod in Scripturis revelatum est, sive quæ ex [ν] *Rom. c.*
 consequentiæ ipsius indagine ac rectò tenore recipiuntur (ξ) multa sunt 10. v. 18.
 quæ svadent. Taceo enim quod in Codice Sacro locus teneat ab au- [ξ] *Aug.*
 thoritate negative; (ο) nihil de fide erit, nisi quod Deus per Apostolos a *Conf. Form.*
 Prophetas revelandò literis consignari jusfit, neque cultus hæreticorum *Cons. p. 60.*
 (π) Deo acceptus erit propria auctoritate & phantasiâ excogitatus. Non [ξ] *Orige-*
 enim novis regitar Ecclesia, cum Judæorum Synagogis & Weigelia- *Proam.*
 norum Scholis a apparitiones expectantibus, (π) revelationibus, verum *Lib. πεπι-*
 in iis permanens, traditis à sermonis ministris scilicet, & super funda- *ἀρχῶν ἀρ-*
 mentum Apostolorum & Prophetarum (ρ) ædificata (σ) suspectam ha- *κα fine m.*
 bet omnem revelationem præter legem Evangeliumque factam. [σ] *Discip.*
 (τ) Et quamvis olim visiones frequentiores fuere, quia magis de tempore *de tempore*
 necessariæ, hodie tamen, quo minus necessariæ, hòc infre- *Serm. 23.*
 quentiores sunt, & suspèctiores habendæ, ut non immeritò [τ] *Lesius*
 debeant & a magistratu Ecclesiastico discuti, & a privatis negligi. (φ) *L. 2. de ju-*
 Allegorias equidem, nec minus Patrum ut & gentilium sapienter san- *sticia & ju-*
 ctæque dicta hòc in negotiò ab Oratore sacro adhiberi posse, nulli du- *re c. 28.*
 bitamus; Verùm quandò illas studiò humanò inventas legimus, ora- [π] *Melch.*
 culis DEi adæquari posse, nemo forte asserere audebit. De dictis au- *Canus L. 8.*
 tem Patrum Augustinus. (ω) Non sunt infallibile testimonium; sed per *LL. Theol.*
 auctores Canonicos vel probabiles svadent. Nihil enim au- *C. 5. Resp.*
 dendum dicere de divinis, nisi quæ nobis a Scripturâ tradita sunt, cujus *ad 4. Ar-*
 natio est, quod Scriptura Sacra nobis tradita est, tanquam regula suffi- *gun. Wet-*
 ciens & infallibilis pro regimine totius Ecclesiastici corporis & mem- *gel. Offen-*
 brorum

basiv. Göttr. Majest. p. 79 [e] Eph. c. 2. [σ] Bellarm. L. 4. de V. D. c. 1. Thom. Part. 1. q. 7. A. 8. ad 2. [π] Geyson. Lib. de Exam. doct. Part. 2. Consid. 1. [v] ad Hieronym. Epist. 19. [φ] Delrio l. 4. disquis. magic. q. 3. Sect. 2.

[α] *Gerfon* fratrum usque in finem mundi. Est igitur talis ars, talis regulā vel ex-
Cancell. Pa. emplar cui se non conformans alia doctrina, vel abjicienda est ut hære-
ris. T. 1. de tica, aut ut suspecta & impertinens ad religionem prorsus habenda. (φ)
exam. doct. Ethnicorum tandem prophanorumque scripta & dicta, cum non sint
Part. 2. λογία Θεῶν, mediam adæquatam fidei, Rhetori sacro adhibendum, [χ]
Cor. sed. I. vitam Christianam non generant, neque alunt, aut conservant, sed
 [x] *Ma-* tantum testimonii loco ad convincendos refractarios & durioris animi
gnif. Dn. homines utuntur; cum iudicio raro & parcè; fabulæ verò nunquam
Ziegler. in (ψ) adhibendæ (ω) quia primus Theologorum scopus iudicatur, sapien-
pres. dis- ter enarrare divinas literas: De fide non de frivolis quæstionibus ra-
sert. de Clo- tionem reddere; de pietate graviter atque efficaciter disserere; La-
ric. renit chrymas excutere, ad cœlestia animos inflammare, (ω) quæ om-
 [λ] *Luther.* nia ex Scripturis peti posse commodè, sedulus literarum Sa-
T. 3. Ienens. crarum scrutator experietur, quandò fons scaturiens nec minus
Germ. f. 301. redundans omni mysteriò & doctrina salutis fera creduntur. Quandò
 von blau verò auditores varii sunt, Et Presbyteriolim attentos plerosq; eruditos
 Endten habuere; Nunc socordes, segnes, peregrinantes animò, rudes atq;
 [ω] *Hype-* imperiti sint, ut eadem habeant sæpe repetere, qui dicunt, non solum
rius L. 1. de quò infigatur memoriæq; hæreat; Sed quò intelligatur, si quid si acu-
Form. Conc. tius dictum, (β) ad captum eorum oratorem sese accommodare oportet;
S. c. 12. Quemadmodum enim nemò manu præhendit eadem instrumenta
 [α] *Eras-* ad pugnam, quæ ad agricultram; sed alia sunt instrumenta eorum
mus in rat. qui in bellò ad pugnandum in aciem collocantur; ita non eadem lo-
Comp. per- quitur, cum omnibus qui adhortati (γ) cum aliud sit scire tantum-
veniendi ad modò, quid homo credere debeat, propter vitam beatam adipiscen-
veram dam, quæ non nisi æterna est; & aliud scire, quemadmodum hoc i-
Theolog. c. 1. psium piis opituletur & contra impios defendatur; (δ) hinc eruditus eru-
 [β] *Lud. Vi-* dite; simplicioribus simpliciter doctrina danda, nec minus accurate ju-
res L. 4. de sta regulas; Rhetoricas est proponenda, sine quibus Rhetor Sacer, neq;
caus. cor- gratiam auditorum sibi conciliabit, neq; res proponendas bene disper-
rupt. arsi- tictur. Fama enim fermè omni Chrysostomus, Cyprianus Hierony-
um p. 158. mus, Ambrosius, Augustinus, Clemens, &c: carerent, nisi ipsorum
 seq. scripta multa eruditione repleta, tantos, oblivioni subduxissent Pa-
 [γ] *Basilii* tres, cum quibus Rhetorculus esse, quam cum quibusdam, qui sibi plus,
in fidei Con- quam homines videntur, Theologus, Erasmus (ε) cupit, maximè, si ex
sess. principio bonò studium profectum, Spiritus Sancti instinctu, nec
 [δ] *Augustin* non
C. 14. c. 1.

(ε) Erasmus in ration. Comp. per ven. ad veram Theolog. c. 1. b.

non rationis rectæ ductu, ad finem legitimum tendat: sinu autem ambitio, aliq; pravi affectus studium hoc svadeant; ipsum sit mere affectatum, luxuriosum, contra decorum personæ dicentis, cujus est simpliciter atq; perspicue dicere; contra naturam & conditionem rerum sive doctrinæ coelestis, quæ ornari non vult, verum est contenta doceri; neq; attemperata ad captum auditorum; deniq; spectat inanem gloriam dicentis & applausum vulgi, plane est damnabile. (z) Quod Scioli, & qui vix ac ne vix quidem Theologiam degustaverunt, negligentes, maxime super hæc re delectantur, arbitrati, concionem optimam fore si tantum figuris, elegantiaq; styli, quamvis sæpe numero ex libro quodam aliq; postillarum scriptore exscriptis & compilatis, concio abundet. Postillæ equidem, earum usus, aut scriptores nequaquam reprehenduntur, quin potius concionatorem, præcipue jam in ministerio constitutum, iisdem se cure uti posse, non tamen, de verbo ad verbum recitandò, verum realia, inventiones similiaq; desumendò, cum plerisq; eruditis haud veremur pronuciare; abusus tamen virgulam meretur censoriam, cum non pauci ad Ecclesiæ gubernationem adspirent, qui impetrandæ à DEO potentia in docendò nullà aut perquam exiguà tanguntur curâ, sed postillarum beneficiò, totum hoc, quicquid ad docendi donum & facultatem pertinet, se habere stultè sibi persuadent. (y) Ut enim sicco præteream pede, talis farinae homines ne quicquam quidem in Ecclesiâ edificare, cum sibi solis placere studeant, auditoresq; domum redeuntes, nihil, quam quod concio auribus grata fuerit, quod concionator omnia apte narrarit, reportent; Neq; postillam quæ forte in societate honoratiori, urbe magna, loco gravissimis flagitiis infami, recitata est, ad auditores suos attemperare posse; Hinc superbiam urbiū magnarum proprium, in paganis, qui tamen vix ossibus hærent, taxant: Sumptuosa convivia, quibus magnates delectantur, pauperibus interdiciunt: In diebus festivis ad gratiarum actionem & recreationem institutis, de fornicationibus, adulteriis, furtis, cædibus, peste, fame, &c. loquuntur: Pacis tempore, de injuriâ hostium præsentis, conquerruntur; Temporibus tranquillis, omniq; re abundantibus, gratias DEO agunt, quod pestem amoverit, fame se liberarit, superadditâ oratione & votò, velit DEUS ipsis jam prospicere de frumento aliisq; necessariis &c. Quandò fortasse iis temporibus cum auctor postillam componeret, ea, occasionibus urgentibus, necessariò erant

(z) Tarnov.
de SS. Mi-
nist. p. 229.
L. 1. c. 20.

(y) Hyperius
L. 1. de
Form. Con.
c. 2. p. 20.

dicenda. Quin imò speciali superveniente casu, maximè necessaria, quod in postilla non extant, sicco eos pede præterire oportet; & si vel maximè tentatus ab ipsis casus, neq; sine magnò sudore excogitatus, (b) *2. Tim. 3. c. v. 16.* prorumpit, præceptis Apostoli (c) neglectis *ὑπερῶν πρῶτον* committit, rem à calce quæ à capite alias inchoanda, ordiuntur, ab executione incipiunt, & fratrem quem tamen prius monere debebant, contra re-

(c) *Matth. 6. 78. v. 15.* gulas divinas (d) ut & humanas jam jam excommunicant, vel vitia taxanda, tali pingunt colore, sermone describunt indecorò, ut auditores (κ) *In Exam. p. 8. & P. 2. Problem. p. 113.* lachrymas fusè profluentes, non quidem tristes, quin à nimio risu expulso, abstergere opus habeant: cum tamen Ecclesiastica prudentia longè aliud svadeat, verbumq; non ut hominum, verum ut DEI, summa cum modestià & gravitate, ne etiam per accidens inconcinna in-

(λ) *Magnif. Du. D. Ca. lov. Syll. Theol. T. 8. p. 343. seq. & p. 347. seq.* compositaq; oratio neglectum sibi conciliet, proponere jubeat. Enimvero *ἱπανόρθωσιν* ministro Ecclesiæ non detrectamus, quippè quæ juxta *Arctium* (κ) pars clavis ligantis, & sic officium est pastoris tertium; neq; etiam elenchum hæreticorum: quando hic etiam Calvinianis, Pontificiis Syncretistis, aliisq; reclamantibus adhiberi debet (λ) quia *πάσαι γρηγοῦ* & *π. 347. seq.* φη est *ἠφέλιμος, χρησίμος & ἀνταρκής*, utilis conveniens & sufficiens *πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγχον, πρὸς ἱπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνη*, & sic omnia, tam ad fidem, quam ad mores pertinentia, negante hoc ipsum quamvis pontificulorum caterva, (μ) & scitu ad salutem necessaria continet, quandoquidè ex Sacrà Scripturà celestis comparatur doctrina, quæ indigemus ad salutem requirendam & conservandam; redarguit ipsa errores salutem impediētes; corrigat corruptos, & in viam reducit, qui exorbitaverant in moribus; instituit deniq; in justitià, in præceptis morum, ut sciamus quibus virtutibus recte DEO possimus inservire (ν) est enim verissima regula in dogmatibus (ξ) exquæ sita omnium rerum trutina & regula, divinaq; statera *Tim. v. 16. p. 1438. b.* Chrystomò & Augustinò Patribus maximis confitentibus; Talis tamen accusatur concionator, qui extra oleas vagandò mox *πολύπεργων* (ξ) *Origenes tract. 27. in Matth.* contra Serenissimè edictum, (o) iudex, vel causam dicens, aut verba pro aliò faciens videtur, quem tamen decebat doctorem sive præceptorem auditorum esse; aut totam horam in epanorthosi consumit, nec fortassis se non concionatum putat, nisi *ἱπανόρθωσει* eaq; vehementi sit usus; Cum tamen hanc ob causam populo exosus, auditoriq; ingratus reddatur, peccatores securi fiant, & quod frequens *ἱπανόρθωσις* auribus peccato-

catorum familiaris reddita est, minister Ecclesie sine sibi proposito ex- (π) *Magnif.*
cidit, quem tamen parcius adhibita epanorthosi, certo sibi polliceri *D. D. Calov.*
potuisset. *T. 8. Syst.*

S. 4. Administratio dispensatioq; Sacramentorum alterum *Th. p. 332.*
sacerdotis officium est, peculiari vocatione consequendum. Haud (ε) *Tertull.*
tamen inficias imus in necessitatis casu rebusq; sic urgentibus, etiam *Lib. ad*
privatos ministerium verbi suscipere posse, nec multa eruditione opus *Martyres.*
esse, imprimis quantum ad baptismum attinet: Verum ordinariè ad mi- (σ) *Vegeti-*
nisterium sacrum, Sacramenta, sensu strictissimè accepta, alligata, ei- *us L. 2. de re*
demq; commissa esse, omnes omnino unò confitentur ore. (ω) Aliàs *milit. c. 5.*
enim Sacramenti vocabulum, olim & hodie varia significasse certum, (τ) *Gellius*
imò certissimum est, & si vel scriptores modernos in negotiis tam The- *Noct. Att.*
ologicis quam Politicis distractos, consulamus; nobis erit obvium. *cap. 4. Cin-*
Enimverò politicis & viris in Curia versantibus antiquitus omne deno- *cius de re*
bat juramentum: quod Patres (ρ) in usum suum trahentes, Vocati sumus, *milit. lib. 5.*
inquirunt, ad militiam DEI vivi, jam tunc, cum in Sacramenti verbare- (υ) *Saryr. 16.*
spondimus. Strictiori verò sensu accipiebatur, pro *ἔργον στρατηλατῆος* (φ) (Φ) *Isidorus*
sine quo militare contra hostes militi nefas habebatur, (τ) capitisque u- *l. 9. c. 3.*
tilatio damnabatur, si hostem ante Sacramentum præstitum occidis- *Servius in 8.*
set, & hinc adeò evenit, ut Sacramentum constitutum militis cense- *Lib. Æneid.*
retur, & idem ac miles denotaret, Juvenali (υ) docente, (χ) *Joh. Bri-*

Premia nunc alia atqve alia emolumenta notemus tannic. in
Sacramentorum, *juven. Sa-*

Quin imò militiam diceret ipsam, quæ in Sacramentum, evocationem *tyr. 16.*
& conjurationem dispertiebatur, (φ) Spõsionem aliis etiam mutuum (ψ) *Varro*
denotabat, quando per consensum aliquid deponabatur & seqvestra- *Lib. 6. de*
batur, (χ) quamobrem Pontificiis ipsa est pecunia, apud Pontificem *ling. lat. &*
summm in locò sanctò aligantibus deposita, ut lite finitã victor suam *Cicero epist.*
integram repetat; victi verò arario cedat, usibus sacris impendenda. *Famil. 32. l.*
(ψ) Haud tamèn eundem sensum obtinet inter Theologos, & quamvis 7. & *lib. 1.*
ἀγγελ. φων. primumq; a Tertulliano (ω) traductum, (α) a Protestantibus *de Orat.*
usurpatur, adhibitumq; testatur, turpiter se dare Ullenburgium (β) (ω) *in Coro-*
quando Carolostadii (γ) Zvvinglii (δ) Calvinii (ε) aliorumq; Calvinii *na militum.*
anorum

B 2

(α) *M. D. D. Calov. Syst. Th. T. 9. p. 88.* (β) *in Causa Apostas. 21.* (γ) *Lib de imagin. &*
Sacram. ad v. Luther. (δ) *Lib. de vera & fals. relig. Cap. de Sacram. T. 2. f. 19. a*
(ε) *Lib. 4. Infit. c. 14. th. 15. p. 829.*

(C) *Franz.* anorum sententiam, omnibus affingendō Protestantibus, dicit, illos
contr. minus æquos vocabolo Sacramenti esse. Hoc quidem lubentissime
Smalc. p. fatemur, Protestantes nequaquam in Pontificiorum sententiam secede-
 372. re, & per Sacramentum tremendum & adorandum intelligere, (G) ut
 (A) *August.* potius dicant, in sacrō codice sæpius doctrinam rerum sacrarum area-
 T. 8. *Opp.* nam; aut harum signaculum, invisibilis gratiæ scilicet, visibile si-
 Col. 889. & gnum; aut scientiam de DEO & Christo notare; neq; tantum ad Arci-
 lib. de Ca- culos fidei, patribus quibusdam affirmantibus, (H) sed etiam ad doctri-
 tech. radibz nas alias sese extendere, sicq; potius *ἰουδαϊκῆ* Synonymum esse, quate-
 c. 26. T. 4. p. nus scilicet rei sive actioni occultæ æquipoller. Quandō verò hæ signi-
 272. D. ficationes nimis laxæ sunt, in propriissimō significatu, pro sigillō signō
 (B) *Brochm.* & medio externō, quō res cœlestis declaratur obsignatur & communi-
 T. 1. *Syfl. th.* catur (I) accipimus, qvalia Baptismus & Coenam in Novō, Pascha verō
 p. 397. *seq.* Judæorum & circumcisionem in Veteri fodere credimus, cum Sacra-
Augustin. menta tam ordinaria, Initiationis scilicet sive adoptionis Baptismus &
 lib. 19. *contr.* circumciso; Confirmationis autem seu nutritionis Coena & Pascha:
Faustum p. Quam extraordinaria, Transitus per mare rubrum; commemoratio sub
 12. c. 16. T. 6. nube, commestio mannæ; Potatio aquæ ex petra; (L) ritus, sunt qui ha-
 Opp. bent mandatum DEI, & quibus addita est promissio gratiæ, ita Sacra-
 (K) *Botsacc.* menta quæ fortassis inde nomen sortita sunt, quod nos DEO sacran-
Moral. p. organa sanctificandi sunt, Dei voluntatem exponunt, ad fidem & pi-
 933. A. S. 9. etatem disponunt, adjutore DEI spiritu movent, ut animos
 (M) *Martini* nostros ad sancta studia componamus, (N) ex locis sacris (O) Augustanâ
Martini in confessione desiniente, (P) Hinc addō duo in quolibet Sacramen-
Lexico Phi- tō veniunt observanda; mandatum DEI, & ejusdem executio; sive ju-
lolog. Voc ramentum à parte DEI, juramentō sese nobis in filiō & propter fili im-
Sacram. obligantis, quod non velit mortem peccatoris, sed nobis propter Chri-
 (Q) *Rom c. 4.* stum propitium futurum; (R) Nec minus juramentum ex parte nostrâ,
versu. quō certō pollicemur nos solum hunc DEum culturos, eâ ratione,
 (S) p. 200. & quam nobis præscripsit, (T) quamvis quoad externam formam, cultmō
 500. stramineō vilior videatur, (U) cum voluntatem Dei fundamentum to-
 (V) *Ezechus.* tius cultus positum legamus, (W) non permitentem homini addere
 c. 7. 23. *Ebr.* aliquid aut detrahere mandatis. Quod juramentum roties, quoties
 6. c. 17. 67. Sacramentō cœnæ, quandō baptismus non est repetendus, ntimur, ite-
 r. 28. ramus, & vel conditionibus impletis absolutionem expectamus; Vel
 (X) *Elacius* indigni cum fidem datam frangant, juramentum per sacramentum ju-
Clav. Script. raturam
 S. p. 5085. in *Vocæ Sacram. (Q) Aug. Confess. Art. 9. p. 12. & 536. (R) Deut. 4. v. 2. c. 12. v. 31.*

ratum non fervent, & sic grande scelus indignè edendò & bibendò (e) *Apoc.*
 committant in corpus & Sangvinem Christi (e) eò ipsò da- *Aug. (on)*
 mnantur. Novum verò fœdus duo tantum agnoscit, ba- *p. 743.*
 ptissimum & cœnam dominicam. Alterum initionis, neque (e) *Bosfac.*
 unquam repetendum; confirmationis alterum, toties faciendum, *Moral. p.*
 quoties Christianus fidem vacillare, amoremque erga DEum debilitari *931. in voce*
 sentit: Per baptismum etenim, aquam divinò mandatò comprehensam, *Sacrament.*
 nec minus verbò DEi obsignatam, gratia ordinariè offertur, homines in (r) *Macco-*
 fœdus DEi recipiuntur, filiique Christiani & hæredes Dei nuncupan- *vis in LL.*
 tur: Et per Eucharistiam, in quâ verum corpus & verus sanguis Domi- *CC. de signis*
 ni nostri JESU Christi in & sub pane & vinò, omnibus manducantibus & *Sacram. p.*
 bibentibus verè distribuitur, promissio gratiæ in Sacramento initiatio- *325. Sadeel.*
 nis facta, singulis credentibus applicatur & obsignatur. Hinc adeò *de Sacram.*
 duo, rem nimirum terrenam, sive elementum visibile, & rem cœlestem, *Manduc. p.*
 in quòlibet Sacramento, Scripturâ nos docente, reperiri facile credi- *296. a. c. 4.*
 mus, quæ tam arctum inter se conservant nexum, ut separata, potius (v) *Aug. l. 2.*
 substantiæ incompletæ, si Sacramentum *ὁλκωσ*, pro totâ actione, verbis *de C. D. c. 25.*
 Dei præscriptâ, non *μελιωσ*, pro elementò solum externò signò & sym- (q) *Matth.*
 bolò in oculos incurrente (r) respicias, nominari veniant: Nam ver- *c. XXIX.*
 bum sine elementò nullum creditur sacramentum, verum oportet, ut (x) *Wigand.*
 verbum accedat ad elementum, contrariam quamvis tuente Reforma- *de Schrvenc*
 torum acervâ (r) sententiam, si Sacramenti forma debet esse integra, (v) *feld. p. 333.*
 Quamobrem in baptismo videmus aquam, materiam terrenam, *Schlüsselb.*
 simul ac credimus materiam cœlestem quæ colligi potest è verbis *Catal. here-*
 institutionis. Cœterum objectum Baptismi exprimit verbum mani- *ric. l. 10.*
 dati: (q) baptizate omnes homines, complectens tam adultos quàm *p. 569. seq.*
 infantes; cum particula *πᾶσι τῶν* hic loci universaliter & collectivè, nullò (d) *Coloss. c.*
 habitò respectu vel ad sexum, more in veteri fœdere usitatò, vel ad æta- *2, v. 12.*
 tem, dicat, omnibus hominibus gratiam esse conferendam per bap- (w) *Luth. T.*
 tismum, (x) quândò baptismus circumcissione abrogata, cujus primariù *2. Ioh. f. 135.*
 objectum infantes, haud tamen exclusis adultis, erant, medium salutis *b. epist. ad e-*
 existit. (d) Alterum Sacramentum ostendit nobis panem & vinum, *lect. Saxon.*
 cum corpore & sanguine Christi conjunctum, & quidem tam intimè, (w) *Aug.*
 quàm olim Cherub præfens fuit: arcæ fœderis inter Deum & Israelitas *Barbosa in*
 sancitii; (w) Omnibus dandum; qui credunt, quod verba promissionis *Deor. f. 7. m. 17*
 pollicentur, Cum enim sola fides Eucharistiam agnoscat (w) amenti-
 bus,

menti constitutum docent Theologi, *δωσις καὶ λήψις*. Siquidem a- (μ) Polanus
 nalogia signi ad rem signatam Calvinianorum (μ) nullò nititur stabili *Synt. th. L. 6.*
 fundamentò. Signum quidem in sacra agnoscimus cenà, panem, per *c. 49. p. 490.*
 verbum cum corpore Christi tanquam signatò connexum, & vinum ru- *Keck. L.*
 brum sive album, tantùm purum, non aliò liqore mistum (conce- *Th. Syst. c. 8.*
 dentibus hoc quamvis Pontificibus (ν) copulatum cum sanguine; ve- *p. 361. Trel-*
 rùm cum forma sit, per quam res id est, quod est; panis autem & vi- *car. l. 2. Inst.*
 num quamvis cum materià coelesti copulatum extra usum non est, quod *Theol. p. 189.*
 esse debet, forma potius, *δωσις & λήψις* salutabitur. Hinc non tan- *195.*
 tùm forma Sacramenti perit, si minister Ecclesiæ sibi ipsi Sacramentum (ν) *Baron. T.*
 porrigit; quin & solus panis conjunctus licet per verbum cum corpore *2. Annal. f.*
 Christi, merus manebit panis; quandò corpus Christi sit, quod secun- *90. m. 40.*
 dum præceptum Christi cum corpore ejus, & Vinum simul cum San-
 guine, per verba institutionis, pane & vinò una præsentè, à personà
 legitimà, pronunciata, copulantur. Pactum enim est foedus, quod si-
 ne sanguine sanciri nequit (ξ) inter DEum & homines, & ideir cò San- (ξ) *Gen. c. 15;*
 guine quoq; firmatum, quia foedus sine sanguine nullum; (ο) *Quare v. 9.*
 præceptum & ordinatio Christi, communicandi sub utraq; obtinuit, (ο) *Cyryllus*
 donec Anti-Christus Occidentalis, DEO in omnibus contrarius sur- *lib. contr.*
 rexit, foedus DEI fregit, doctrinam novam planeq; perniciosam propo- *Julian.*
 suit, & sic multos à DEO avertit. Quam in Laicos injuriam multi cor- *in sine.*
 dationum doluere, adeò quidem, ut Martinus V. Papa CCXV. Anno
 1417. creatus, vel quod hypocrita esset, vel quod videret plebi injuriam
 fieri, Romæ sub utraq; communicavit (π) Cujus vestigia Johannes Hus, (π) *Cassand.*
 & Hieronymus Pragensis legentes, calicem omnibus dedere, quibus *Opp. f. 284.*
 exultis Constantiæ, constantem nihilominus firmumq; Bohemi serva- *seqq.*
 runt animum, & calicem in ædibus sacris interdictum, in sylvis cam-
 pispq; distribuerunt, (θ) donec Thaumaturgus noster Germanicus, (θ) *Æn.*
σκευος κειλεως Θες calicem universo reddidit orbi, ostendens, fidem si- *Sylv. C. 36.*
 ne calice conservari non posse. Cum enim Sacramentum Evcharistiæ *Hist. Bohem.*
 tantùm hominis fidem confirmet, quia in spiritualibus animalis homo *f. 16. Opp.*
 nihil potest; (ι) Mortales verò Sacramentum non accipiant, fides certè (ι) *i. Cor. 2. 6.*
 perit, & salute excidunt æterna, cum tamen hoc viaticò muniti, salu- *v. 14.*
 rem consequi potuissent perpetuam, quando hominibus non ad judi-
 cium, sed in salutis medium positum legitur, (κ) Enim verò Baptismi Sa- (κ) *August.*
 cramentò Ecclesiæ initiamur: Evcharistià autem, fidem nostram ali- *T. 9. opp. Col.*
 mus, *230. n.*

(λ) B. D. mus, sustinemus, confirmamus & adaugemus, (λ) quando finis Saera-
 Joh. Meim. menti non tantum *σημαντικός*, quin potius effectivus vel *μετέδωκός*
 P. M. in Ex- gratia scilicet exhibitivus, vel *σφραγιτικός* obsignativus iustitiae (μ) cre-
 amine Ca- datur. Exinde præter institutum nec minus intentionem Dei, aliis, a
 tech. Palat. Pontificiis applicantur Sacramenta rebus; maximâq; injuriâ afficiunt
 p. 46. baptismum, quando campanas baptizant: maximâ injurâ afficiunt
 (μ) Magnif. corpus Christi, vel pro tempestatibus (ν) vel ad imbres cientos, (ξ) vel pro
 D. Calov. T. pace (ο) &c. quotidie crucifigentes; quod tamen semel tantû in ara cru-
 9. Syst. Theol. cis erat offerendum. Mediante enim illô Sacramentô, baptismate ni-
 p. 90. mirum tincti, peccatores nomina sua Christo dant, Christianiq; au-
 (ν) Iulus, in diunt: Hôc autem Sacramentô Christiani utuntur, ne memoria re-
 epist. ad Den demtoris pereat, & cum memoria Christifimul homo ipse, quam obrem
 chard. ap. in primâ Ecclesiæ calicibus eucharisticis imaginem pastoris oviculum
 Plesseum in humeris gestantis, & adhuc hodie contemplantur, (π) Nec minus ty-
 l. i. c. 9. p. 247 pum crucifixi Christi, aut agni triumphantis agnoscimus in oblati aut
 de Myst. pane dominicô. Oblata enim constantes ex frumentô & aquâ mate-
 (ξ) Calixt. de ritum Anno Christi 380. 390. (ο) usitata, & antiquioribus adhuc tempo-
 Transubst. tum ribus adhibitæ, de quibus decretum firmatum, ne numerus persona-
 Th 34. rum oblatas excedat, (τ) verus panis sunt, cum forma externa, circula-
 (ο) Sieber- ris, & plana, ad essentiam panis nihil faciat.
 tus ad Ann. IV. Henr. V.
 Imper. Cu-

THESES. II.

Hinc disquiritur, rectene Jesuitæ &

*Pontifex Romanus emissarios in utramq; Indiam mit-
tentes faciant, quippe vocatione
carentes.*

§. I.

(π) Tertull.
 l. de pudic. c.
 7. ab init.
 (ρ) Toletanus
 l. 2. Instr. Sa-
 cer dotal.
 c. 25.
 (σ) Epiph.
 Ancorat. &
 Gentianus
 Heroclius.
 (τ) Clemens
 epist. 2. & Balduin. Cas. Conscient. l. 2. c. 12.

CUM jam in præcedenti Thesi stabilitum sit, nemini docere aut Sa-
 cramenta administrare permissum esse nisi, legitimâ vocatione
 gaudeat; dubium nobis Patres Jesuitæ movent, qui stipati auctoritate,
 voluntatiq; Pontificis Maximi innitentes in utraq; Indias Orientalem
 & Occidentalem, Asiam scilicet & Africam proficiscuntur, & ibidem
 Christum regula ordinis sui coacti prædicant. Cum enim Ignatius
 Loy-

Loyolæx desperatione, quæ militem aut monachum huc usq; compa-
 nere confuevit, militiam secutus esset, citò militiæ pertasus, cum socio
 Paschali Brovet, novam induit formam, & ne fame periret, monachum
 se simulavit. Diu verò apud se cogitans, cui ex tot diversisq; ordini-
 bus sese addiceret, ut vitam beatam, splendidam, otiosam, pigram, nul-
 lis regulis legibusq; adstrictam, ageret; nova animum incensit religio.
 Quamvis enim bene perspiciebat, se in monasteriis, quodcumq; etiam e-
 ligeret; quando hodiernâ luce receptacula latronum, nequam, possi-
 mæq; farina hominum inveniuntur, qui laborare recusantes, laicorum
 sanguine sudorq; devorant; tutò latere posse; ambitio tamen non per-
 misit, ut ipse aula asseruus monasteriò se circumscribi pateretur; no-
 vum excogitavit ordinem, qui inter vitam politicam & monasticam
 mediũ quasi tenebat. Quæ res eum non fefellit, quippe cucullâ liberum
 ipsi aditum ad reges, quod maximè in votis habebat, sternebat; sub
 specie religionis virginibus feminisq; imponebat, quæ religione de-
 ceptæ, arcana cordis homini communicabant, & leviter libidinosæ
 verbis libidinantibus & stimulantibus à pruriente patre incendeban-
 tur, specieq; Sacramenti in sacrilegium moniales nefariò concubitu
 vocabantur, (v) & quod peccatum hoc fornicationis, vi clavium sibi
 concreditarum ipse remittere poterat, ab ipso stuprabantur; (p) Purga-
 torium opes reliquis, quas antiquitus Galenus solus dare assolebat, libe-
 raliter sub ministrabat, quandò mediante hõc simpliciorum marsupia, à
 nummis superfluis, & sæpissime omnibus purgabant; quæ momenta i-
 psimet omnia in libellis passim confitentur, & præsertim in iis, qui de
 institutione & informatione Indorum agunt, scribentes, aprez que j'eus
 assiste à la mort d'un jeune Chevalier fort riche & neantmoins sans heri-
 tiers, Dieu voulut, que je persuaday à la mere & à la femme de celvi cy,
 que de si grandes richesses consacra à Dieu, par le defunct, elles an fus-
 sent bastir & sonder un monastere &c. Et les unes promettoient de
 dire le chapelet, les autres d'ouir plusjeus Messes pour son ame les au-
 tres de le delivrer des peines du purgatoire avec leurs grains benifts, les
 autres faire disciplines & telles autres penitences &c. (x) Quare cum vi-
 deret, rem eum sortiri eventum, quem expectaverat, circa annum Chri-
 sti DMXXXX, Pontificem Paulum III. adiit, summisq; precibus conten-
 dit, ut ordinem hunc suum ad duas adstrictum regulas, prædicationem
 scilicet verbi ad gentes; & informandos in liberalibus artibus Christi-
 anos, 1632.

(v) Gram-
mond. Hist.
Gall. L. 1.
p. 22.

(p) Traët.
Gall. le Ca-
pucin de-
masqué.

(x) Lettra
du Pern
Brasil &
Japan. p. 26
& 53. l'
Adamite, ou
le Jesuite
insensibile
condanne
par le Mi-
gistrat de
Reims, im-
prime à Co-
logne en

C

anos, confirmaret: Mundum enim regi velle opinionibus & maxime religionis, neque ullam rem magis animos hominum movere præter religionem; novum hinc inde ordinem se proposuisse, qui non tantum salutaris sibi, quam Pontifici ipsi maxime præcipueq; sit futurus, Obrusa mentis Potifex, ægre videns, quid Ignatius sibi veller, vix adduci poterat, ut ordini huic, novitate rei monstrasq; religionis, quæ & militem, & regem, & nobilem, & civem, & rusticum sub unâ coarctabat cucullâ, territus, subscriberet, quin prius cautelam & legem adderet, ne sociorum numerus ultra sexaginta excreceret. Hæc ægre mortuò, Jesuitæ vel Compagnia di Gesu, hoc est Fratres Societates Jesu, quem speciosissimum sibi titulum ipsis imponere, cum nequaquam

(ψ) *Hafenmüller c.2. Hist. Jesuit. (ω) Terent. Andria.* ab Ignatio Loyola, ipso scribente (ψ) Ignatiani sive Loyolita uti Gnatoni a Gnatone (ω) dici velint, quia Ignatius Romam profectus, a Christo admonitus sit, Matre Mariâ svadente, ut socios Jesu conseriberet, quia paucos haberet inter clericos fideles servos, Julio III. & subsequenti Paulo IV. Papis, mentem suam magis magisque explicant, versutissimosq; Patres permovent, ut non tantum subscriptione, quin etiam diplomatis, Bullis, privilegiisq; ordinem ultro munerare non recusarent. (ψ) Jam enim videbant Jesuitas, regulis suis per motos, totum per vagari mundum: neq; terminum, Europæ fines agnoscere, sed

(ψ) *Estienne Pasquiers L. 4. Epist. & Art.* invictissimi Cæsaris, PLUS ULTRA, examinando, Asiam & Americâ petere superstitionemq; transubstantiationis propagare & errores Anti-Christi dissimulare. Il y en a un de nostres, inquit Jesuitæ, qui enseigne tous les jours les moyens de bien manler les consciences aux Prestres du pays. &c. Et quand a ce qui appartient a la conversion des Indiens, nos gens s' exercent fort a l' instruire du chapellet, du molles, du purgatorie &c. (ω) Videbant quoq; consilia principum explorare, & papatum ruentem, verbòq; DEI per Lutheram prædicatò destructum, suffulcire. Videbant se mediantibus his circumcellionibus in arcana omnium consilia, imo in ea, quæ alta adhac mente premuntur, inquirere posse. Hinc non tantum ab eò tempore numerus eorum mirum modum crescere & incrementa sumere ccepit, sed & mundus istis repletus est impostoribus, qui sub agni pelle, lupi rapaces, terram precurrentes, agnos haud impediti devorant & consumunt. Verum cum jam venerunt, qui conditam & seculi sui malignitate compressam veritatem, publicarunt dies, fraudum detecta, auctoritas labefactata,

(ω) *Lettre au Japon Peru & Brasil imprimée a Lyon en 1580. p. 24 25, 70. seq.* adeò

ad eodē quidem, ut regna integra ipsis interdicta, superstitionisq; eorum
Sociis exosi sint facti. Etiam si enim omnibus viventibus aliquandā
filentium livor utriusq; (a) ita & hodie indixit; venerunt tamen qui si-
ne offensā, sine gratiā judicantur: Nihil simulatio profecit, paucis im-
posuit leviter extrinsecus inducta facies; quæ enim decipiunt, nihil
solidi habent, & tenuē est mendacium, perlucetq; si diligenter inspe-
xeris. Hinc Sapiētis monitis commotus, inspiciam hos cucullatos
fratres, personas ipsis detraham, qualiq; vocatione, quando ad Indos
proficiscuntur se tueri possint, perlustrabo.

§. 2. Primum equidem argumentum, quo technas suas tegere
laborant, ab inspiratione, mandatq; Spiritus Sancti petunt, Antefi-
gnanum Ignatium peculiari extraordinariāq; vocatione vocantis,
(quam etiam Beza, (β) in Galliis aliquando lite Sacramentariā ortā, in-
terrogatus, gloriatus est) nec minus segregantis, Evangelium ad Eth-
nicos dantis, inq; locum Pauli & Barnabæ gentium Apostolorum sub-
stituentis. Hinc se ordinis hujus participes eādē gaudere vocatione
& ad idem opus mitti. Enimverò concederemus, lubentesq; largire-
mur ambabus etiam manibus, nisi hypothesis adhuc & *Κεῖνός ποτε* esset,
quod Jesuitæ plenē tanquam verum, exclamant buccis. Cum enim
Spiritus Sanctus non ingrediatur corpus peccaminosum (γ) multo mi-
nus domicilium sibi ædificabit, in his, id operæ tantum dantibus, ut
principes decipiant; debiliorem sexum subornent; & impune scelera
perpetrare possint. Cum enim Spiritus Sanctus sit auctor & princeps pa-
cis, (δ) corda horū, rapinis cædibusq; plena, maximè fugiet. Cum Spi-
ritus Sanctus sit princeps veritatis, (ε) nihil habebit commercii, cum
his maximis mundi turbatoribus; qui toti mundo imponentes, pacem
prædicant; reservationum verò mentalium vi hæreticis vel potius Chri-
sti servis, fidem denegandum esse crepant. Nihil ergo cum his Spi-
ritus Sanctus commune habet; Omnia sunt humana consilia & effata,
quæ in immodica & sane quam pudendā, pontificum tuendā, domina-
tione consumuntur. Illinc responsa, tanquam Delphis aut Dodonā
expectantur. Illinc nimirum Spiritus ille Sanctus, quem sibi suisq;
conciliabilis præ esse jactant, tabellarii manticis inclusus mittitur; qui
quod admodum ridiculum est, cum aliquando ut fit, aquæ pluvii ex-
crescunt, non ante advolare potest, quam inundationes desident. Ita
fit,

(2) *Dudley* fit, ut Spiritus non super aquas, ut est in Genesi, sed secus aquas feratur.

Episcop. Oportent osam & singularem dementiam. (2)

Quinqve v. §. 3. Neque immediata vocatio, quidquam subministrat subfideles in epist. lachia, (u) in Novo vero Testamento Canone confirmato, cessaverit, & DEUS hodie neminem immediate, sed mediantibus ministris vocet; cuius virtute ullum jus in Americanos gloriari possint. Canone enim a Prophetis per quos *πολυμέρους καὶ πολυτρόπως* patribus locutus est;

(u) *Genebrardus lib. 2. Chronol. p. 166.* *κατὰ παντοσίαν ἡμερῶν τε καὶ τῆν ἡμέραν* quem loquendi modum corporalem vocant; *κατ' ὄψιν*, imaginarium; & *κατ' ἐπιστάσεις* ἢ *ἡγεμονίας τοῖς μέγεσι, ὡς τοῖς παρῶσι συγγινόμεναι*, intellectualem; (u) inchoato, & Apostolorum opera perfectō, veritateq; Evangelia Lutherorum rursū detestā, omnes lucem vident, cum exortus illius ab extremitate colorum, & revolutio ejus ad extremitates sit facta. (6) Hinc inde oportet, ut stultus sit, qui media die cellas percurrens, de Sole conqueratur, quod non luceat; Vel qui in umbra locis; opacis & abditis caloremejus desideret; pariq; passu incedet, censuramq; eandem merebitur, qui in sapientem & præfacte negantem docere studet, loca aprica, solis tantum capacia calorū inveniri. Habent enim hodie omnes. Mosē & Prophetas, eos præceptores audiant, qui sufficientes omnem lapidem movendi, Christum permoverunt, ut ipse, Canone quamvis nondum perfectō comestatus sit, haud opus esse spectris aut heluonibus, quos tamen infernus, proh dolor, catervatim eructat, qui mundo salutem prædicent. (1)

(6) *Pf. 19. v. 7.*

(1) *Heinsius Aristarch. S. p. 910. Alph. Tofatus q. 11. Sup. l. 3. Reg. c. 9.*

(u) *Luc. 6. 16. p. 31.* §. 4. Si verō vel maximē immediatā adhuc hodie locum haberet vocatio, necesse tamen esset ut vocatio ad certam restringeretur Ecclesiam. Etenim Paulus & Barnabas, imo ipse Petrus, nunquam totum pervagati sunt orbem, sed vel in Asia minoris Ecclesiis, vel in Judæis Synagogis docere contenti, cæteris Apostolis reliquis terræ partes edocendas permisere. Quod exemplum Concilio Oecumenico IV. Chalcedonensi auctor fuit decernendi, ne ullus absolute, nisi ad certam & specialem Ecclesiam, ordinetur. Neque in gradu Ecclesiastico, nisi specialiter Ecclesiæ, civitatis aut possessionis, aut martyrii, aut monasterii, qui ordinandus est pronuncietur: Hinc de absolute ordinatis sancta statuit Synodus, irritam haberi hujusmodi manus impositionem, neque usquam posse ministrari, ad ordinantis injuriam. (u) Quamobrem & in

(u) *Binius T. 2. Concil. p. 129. Cazananza Sum. Conc. p. 253.*

& in hac ipsa Synodo hi damnantur circumcelliones, *πλὴν ἑσπερι* (X) *Ruffians*
αὐτῶν cum affectis Genevensibus, auctoritate Jesuitarum, ab Ario (λ) L. 1.
 Lucio, (μ) Felicique (ν) deceptorum, permotis, bene in Theologia edo- *Histor. c. 13.*
 ctos, ad ministerium Gallicanum subeundum ordinatos, in Galliam (ϖ) *Theodo-*
 mitentibus, (ξ) & id propter ipsum, non tantum graviter in sanctam *vir. L. 4. Hist.*
 Synodum peccantibus, verum etiam Scripturae praxique Apostolorum c. 20.
 adversantibus, qua Presbyteros constituit per singulas Ecclesias (ο) & (ϙ) *Niceph.*
 Titum jubet, ut *ἑκάστην* ministros assumat. (π) *L. 9. c. 25.*
 S. 5. Accedit tandem, quod scopus Jesuitarum, nec minus eo- (ξ) *Verb. T.*
 rundem finis, non tantum non ad gloriam Dei, verum è contrario ad *6. LL. CC. p.*
 summum Jehovah despectum tendat, quando mandatis Omnipotentis *117.*
 posthabitis, imò etiam neglectis, honorem magistri sui quaerunt, qui (ο) *Ad. c. 14.*
 dominus terrarum vocari summo flagrans desiderio, non tantum ut *v. 22.*
 ministrum se consecrare permittit, Regum more se coronare jubet (ρ) (π) *Ticum.*
 sed & pro stolà chlamydem, pro pedo sceptrum, pro codice enses ver- *c. 1. v. 5.*
 sat (σ) & quod maximum, omnes regiones, neglectis tam hominum, (ρ) *Hortla-*
 quam Dei, (τ) legibus, sibi subjugare studet. Cujus rei testes ipsimet *der. in*
 prodeunt Jesuitae, inquietes; Is nunc annus est; ea nunc tempora, ut *Neichshâm*
 nos de nobis contrariis eliminandis agamus. Melius est imperare, dein *L. 1. c.*
 quam parere. Si religio displicet, vel illorum nobis, vel nostra illis, *47. sub num.*
 saltem ditionem illorum non contemnamus; (ω) Quas fratrum Jesu *150. vers.*
 nequitas, non solum Japonii perspicientes, de sibi metipsis prospicien- *item Papa.*
 dis cogitarunt, hydramque illam, exitium sibi minantem, atque tot ca- (ε) *Cassand.*
 pi tibus, quot Jesuitae regnum intraverant, abundantem, non sine sudo- *in consult.*
 re à finibus summoventur: Verum etiam Veneti, huc usque caeci, ocu- *ad Aug.*
 los aperuere, fraudeque eorum detecta, quamvis serò Phrygum more *Confess. Art.*
 sapere, Jesuitis & Clericis, Concilia, Imperia, Magistratusq; interdixit. *de Pontif.*
 runt; (φ) adeò enim jam circa annum 1291. Ecclesiasticorum creve- *Rom. p. 73.*
 rant opes, ut ipsis formidabiles redditus principibus, consilium ansam- (τ) *Exod. c.*
 que subministrarent decernendi; ne quis deinceps bona daret collegiis *20. v. 15.*
 monachorum, aut venderet, sine principum consensu, (χ) (ω) *Lib. cui*

S. 6. Technis hisce detectis, nebulisque dissipatis, ad Vicaria- *titulus: Glo-*
 tum Christi, quem Pontificem in his terris gerere fabulantur, confu- *ria bellica,*
 giunt; vicusque, a Pontifice vocati in universum orbem, cujus directio- *Sereniss. Ba-*
 rem se Anti Christus jactat occidentalis, patrem suum (ψ) imitatus, mit- *var. Duc. In-*
 tuntur. Etenim nemo Papae legitimus bonorum possessor, nisi domi- *golst. ad.*
 nium umbr. f. 31.

C 3

(φ) Bodinus L. 3. de Republ. c. 8. p. 552. B. Joh. Meissn. de Proph. p. 21. seq. §. 23. [χ] Boxhorn.
 Chronol. Sac. & Proph. p. 59. (ψ) Matth. 6. 7. v. 8. 9. Luc. 6. 4. v. 6. 7.

ω) *Marta de Juriud. p. 7. c. 24. n. 13.* nium papale agnoscat, aut permissionem pontificis expectat (ω) procumbendō ad venerandos pedes, osculis & ~~regenerat~~ dignissimis. Vel enim ex hāc ejus superbiā patet, qualis Spiritus filius, qualemque magistrum agnoscat. Neque cathedra infallibilis vicarii nota creditur, neque successorem arguit, cum huc usque nondum evidum sit, Petrum unquam Romam vidisse, multo minus cathedram ædificasse; verūm requiritur, ut mores Petri in actu docendi constituti, sequatur, ut regulas Christi Petro traditas imitetur; à quibus aded abhorret, ut potius vitia, animūque Petri infirmum secutus, gladio, igni, ferrō fideles ad abnegationem veritatis quam ipse, non quidem metu commotus, sed superbia incitante deseruit, compellat. Tantum itaque abest Papam vicarium esse vices Christi getentem, petramque, super quam Ecclesiam ædificari oportebat; ut potius factis omnibus testeretur contrarium. Cum enim lex divina & Christiana neminem suō jure & dominio priver, Papa tamen sibi omne arrogat dominium, traditionibus tantūm humanis vicariatus hic innitetur, (ω) vel ideo ineptus, quia omni mandatō destitutus, quod tamen formale requisitum vicarii, quando mandatarii potestas ex solis literis mandati cognoscitur (β) quas nunquam, nisi in cerebellō superstitionum valdeque simplicium latentes, ostendere poterit. Quamobrem cum fabula infantibus simplicioribusque cordi sit, miror vicariatū hunc Jesuitas; eō quod filii hujus ævi, & eapropter prudentiores (γ) videri volunt, omni fundamentō destitutos, jactitare; fabula etenim detecta, personæ ipsam componentes evanescaunt; Evanesceat Ecclesia, ad quam vocati, docere poterunt; Evanesceat jus in Ecclesiis, sine quō nemo Ecclesiis præfici permittitur; Evanesceat legitima vocatio, sine quā fures instar in ovile Christi, & lupi rapaces itrepent.

[α] *Lehman. in Chron. Spirens. L. 5. c. 68.*

(β) *Gerlac. Buxtorf. in Dissert. aur. Bull. conclus. 71.*

[γ] *Luc. c. 10. v. 8.*

THESES. III.

Studiofi verò Theologiæ, ex suggestu sacro ad populum loquentes, cum vocationem habeant, recte faciunt.

S. I.

CUM mundus decipi velit, non immeritō etiam decipitur, quando volenti nequidem injuria fieri potest. Simul ac enim juvenis ex ephēbis excessit, scholæque triviali vale dixit, academiā vix salutandō studiosus Theologiæ audire cupit, satisfecisse arbitatus huic titulo, si pallia-

palliatu habituque decoro incedat. Enim verò quando memini Sa-
pientem, negandò barb atum & Platonem esse terminos reciprocantes
& convertibiles, his novitiis respondisse; Cætera studiosi Theologiæ,
cum Theologis (S) examinabo requisita. Quandoquidem enim multa
imò plura in Theologiæ consecracò requiruntur, quæ alii deditus
studio potest negligere, sedulo erit opera danda, ut ingenia feligantur,
& ad Theologiam præparentur. Etenim veterum jam tempore non
ex quòvis lignò cudebatur Mercurius; multo minus nostrò ævò omni-
bus continger adire Corinthum, ardore & diligentia decrescentibus.
Ingeniò hinc inde inventò sinem ponderare, naturalem adhibere indu-
striam, instrumentaque cognita habere, eum, qui huic studio vacare
cupit, oportet; requiritur tandem pietas nec minus modestia singula-
ris. Cum enim sanctissimum hoc studium eam habeat latitudinem
amplitudinemque, ut vix cognitionem quandam in hac vità de Deò, cir-
ca quem demonstrandum Theologia occupata est, nobis conciliet, ve-
rum alteri viri tandèm perfecte acquirenda & consummanda relicta;
necesse est ut Theologiam discendi cupidus, secum constituat, quã viã
eam aggredi, quomodoque eam tractare velit: siquidem addiscitur vel
saltem melioris informationis causã, vel ut eã edoctus, alios instituire
possit & evidenter methodiceque docere, nec minus adversariis obviam
ire. Oportet ut ingenium scrutetur, an mysteria divina valeat asse-
qui; cum mediis legitimis supputare monetur, an etiam oneri ferendò
sint: quorum omnium ante computandi sunt calculi, ne positò funda-
mentò se irridendum præbeat hominibus, inipientibus quia hic ho-
mo cepit ædificare, & non potuit consummare. (e) Requisitis hinc
ponderatis & ex votò pariter inventis, accedat necesse est naturalis in-
dustria, quia nequaquam Theologus creditur, qui concionem alium-
que laborem ediscere valet, aut scit legere latine; quæ tamen Pontifi-
ciorum Theologorum requisita leguntur: (f) Verùm ad hoc augu-
stissimum sanctissimumque studium sedulus requiritur lector, omnia
beneficiò linguarum Ebrææ scilicet & Græcæ examinans, Spiritus dis-
cernens, & tandem selecta memoriæ infigens. Quandò enim ipsis ex
fontibus purissimæ hauriuntur aquæ, linguarum cognitio, non mini-
mam afferet lucem, cum his cognitis, disciplinisque adjectis Philoso-
phicis, (quarum maximus in Theologiã usus est, (g) non quidem sensu
Phtinianò, Articulos fidei ex Philosophia desumendò (h) aut Calvinia-

[S] Bear.
Meißnerus in
Method. stud.
Theol. a
principio.

(e) Luc. 6. 14.

3 p. 29. 30.

(f) Concil.

Trid. Sess. 23.

Decret. re-

form. c. 1.

(g) Hofman.

in quest. qui

se verus usus,

vera ac so-

beric Philo-

soph. in Theo-

logia.

(h) Fab. Som-

merus præf.

nò, lib. 1. advers.

Carol.

nō, omnia scilicet, quæ supra captum sunt, neque eum Philosophiâ
 coincidunt crassiori, removendō : (d) cum juxta Calvinianos funda-
 mentum sit fidei (κ) sine quâ Theologia Aſopi fabellis non absurde
 comparari possit. (λ) Sed orthodoxo, quatenus ex logicâ bene discit
 concludere, ex Metaphysicâ recte subordinare & digerere, ex Rhetoricis
 apte disponere & eleganter pronuntiare, j stadium sibi propositum citō
 emetiri poterit, siquidem Philosophia Theologiæ ancillatur, cujus ope-
 rā termini in Theologiâ occurrentes explicati, facillimōque negotiō
 applicati ad benè cognoscere faciunt : propterea, si quæ forte vera & fi-
 dei nostræ accommoda Philosophi dixerunt, non solum formidanda
 non sunt, sed ab eis etiam tanquam injustis possessoribus in usum no-
 strum vendicanda, (μ) quandoquidem juxta Patres rationem honeste
 vivendi ex Philosophiâ habemus : ἡ ὁ φιλοσοφίαν, ἡ πρώτην φιλοσο-
 φίαν, εἶπερ, μὴ μέγιστον παντελὸς ἕξι καλῶς πύπτην. (ν) Principem tamen
 locum sibi pietas vendicat vera, quando Theologia habitus practicus,
 non ex nudis gestibus eam judicare assveta est, verūm contemplatur
 cor, sedem affectuum primariam, quod si nequam, Spiritum sanctum
 ipsi denegat, nequaquam intrantem animam malignam. (ξ) Quō fuga-
 tō virtutum locis a vitiis occupatis, Pietati succedit impietas, amori ira,
 modestiæ superbia, requisita Theologo convenientia, scilicet. Amo-
 rem enim adeō urget Johannes ut integras epistolas, ad eum adhortan-
 tes ad fideles perscriberet; Modestiam verō Paulus, quando ipso ju-
 dice illa ædificat, (ο) quod superbus, ad divina officia id propter ipsum
 ineptus, (π) destruxerat.
 §. 2. Necessariis requisitis, virtutibusque omnibus præditus,
 jam hic loci sub censuram vocatur, an actus ministeriales subire possit.
 Enim verō, quum actus varii sint, prædicatio nimirum verbi, distribu-
 tioque Sacramentorum Baptismi, & cœnæ; aliam quoque actuum di-
 versorum rationem habebimus, quando alium licitum, illicitum alium
 judicabimus. Absolutō etenim Theologiæ studio, officia sua, salva
 quidem conscientia, Ecclesiæ offerre potest, imō jubetur (ε) Studiosus,
 cui deinde, vocatus, diligenti fidelique informatione subvenire debet.
 Quando verō scientia sermonem eleganter faciendi, populōque com-
 pta oratione præcepta Dei instillandi, quæ ex praxi addiscitur, non na-
 turalis sit; sæpius tentare debet, an huic negotio sit aptus, an firma la-
 tera, non enim natos, sed arte factos accipimus Rhetores, in primis
 Eccle-

(d) *Christ. Herdesianus in præfat. orthod. Conf.*
 (κ) *Taurellus in præf. Triumph.*

(λ) *Hofius L. 3. advers. Brent.*

(μ) *Augustin. L. 2. de doctrin. Christiana c. 40.*

(ν) *Nazianz. Apolog. fugæ suæ.*

(ξ) *Sap. c. 1. v. 4.*

(ο) *2. Cor. c. 5. v. 11.*

(π) *1. Tim. c. 3. v. 2. 3. c. 6. v. 11. Tit. c. 1. v. 7. Luc. c. 16. v. 15.*

(ε) *1. Tim. c. 3. v. 1.*

Ecclesiis clarissimos, quæ tam Hierosolymis, Cæsareæ aliisque in locis
 (c) ubi idoneos habilesque repererunt, qui fratribus in verbo Dei adju- (c) *Eusebii*
 mento esse potuerunt, summis rogarunt precibus, ut populum in verbo *L. b. c. 13. p.*
 Dei insituerent. Quorum auctoritate, nec minus rationibus addu- *164. B.*
 ctis, Serenissimi Saxoniae Electores P. P. M. M. permoti non tantum per-
 miserunt, ut Theologiae deditis cathedra aperiretur sacra, sed & expres-
 se mandarunt, ut diebus Saturno sacris concio Wittebergæ in Templò
 Arcis; Lipsiæ verò in ædibus Paulinis ab Alumnis beneficiariisque ha-
 beretur, (r) quò more hodie exoletò, in locum concionum, quæ spar- (r) *Ordin.*
 sim immiscentur, disputationes conflictusq; academici sunt suffecti, Ex *Eccl. Art. 3.*
 quibus manifestum est, Theologiae studiosum, è suggestu sacro verba ad *gen. in sine*
 populum facientem, vocatione legitimâ, quamvis non ordinariâ quam- *p. 197. &*
 vis omnibus modis numerisque non perfectâ gaudere; quæ tamen in- *Synod. de-*
 terim minime privata tantum, & alias publicæ opponitur, Balduino de- *cret. ib. p.*
 fendente (v) creditur, neque privata & charitatis est, opponi solita pu- *314. Constit.*
 blica & fidei: (p) verum est ad publicum officium, personâ licet exi- *Eccl. c. 4. de*
 stante privatâ, vocatâ à Pastore, Ecclesia non renitente, ad solam verbi *stipend. p. 198*
 prædicationem, vel & ad prædicationem, & ad Sacramentorum admi- (v) *Bald. in*
 nistrationem, ad tempus certum determinatumque. Actu enim abso- *Instit. Mi-*
 luto ad quem vocatus erat, vocatio quoque expirat, virtutemque amit- *nister. p. 64.*
 tit. *[p] Lurber.*

§. 3. Alia tamen ratio circa Sacramentorum dispensationem *colloq. Men-*
 est observanda. Quum enim è duobus nostris Sacramentis alterum *sal. f. 271. b.*
 tam necessarium sit ut eò neglecto periculum salutis formi-
 dandum, nec minus damnatio sequatur, si vel ex malitiâ vel (x) *Baron.*
 negligentia neglectum sit; absolute necessarius erit baptismus. *r. 3. Annal.*
 & omnibus omninò hominibus applicandus. Quod Patres *Eccl. ad An.*
 veterisque & primitivæ Ecclesiæ Christiani tam firmiter credidere, ut *Ch. 324. &*
 etiam in articulo mortis jam constituti, & agonizantes, quod etiam de *19. Const.*
 Constantino Magnò, primò Christianorum imperatore Christianò, du- *Imp. n. 30. p.*
 biâ licet fide asseritur, baptismum expetierint. Cum enim plurimi anti- *303.*
 quissimorum scriptorum, inter quos Principem locum Anastasius Bi- (p) *Theod.*
 bliothecarius, tenet, (x) referant, Constantinum Romæ vel circa finem *l. c. 7. Euseb*
 18. Imperii anni, vel sub initium 19. baptizatum esse; Cumque unò *de vita Const.*
 testentur ore, Constantinum non solum Concilia, Nizenum aliaque *M. l. 3. c. 10.*
 coegisse, illic prædesse, vel præ fidem legatum misisse, (p) quin imò se *Histor. Trip.*
 conservum Episcoporum; servum Christi, & Archiepiscopum nomi- *l. 2. c. 6.*
 nasse,

D

nasse,

[*α*] *Euseb. de* nasse, (*α*) Episcopus fratres appellasse; probabilioribus rationibus per-
Vie. Const. svasi, Baptisma, non ad tempus mortis referemus, verum ad illud poti-
M. l. 4. c. 42. us tempus, quandò fideles eum in societatem receptum, pro verò Ec-
clesiæ membrò habuerunt. Ethnicum enim nunquam passu fuissent
concilia ingredi, minus verò indicenti, dictò fuissent audientes; Acce-
dit quod S. Athanasius, ad Cæsarem ethnicum de Ariò querelas defen-
rens, maximè sub censuram vocandus fuisset, quoadò Constantini au-

[*α*] *Athanas.* xilium (*α*) contra hæreticum imploravit, & de controversiis gravissimis
Apol. 2. cognoscere permisit, invitis etiam Apostolis. (*β*) Quicquid tamen hujus
[*β*] *1. Cor. c.* rei sit, cum jam non sim in eò occupatus, ut differentias historicas Chro-
6. v. 1. seq. nologicasque examinem, virorumque magnorum auctoritatem, quam
undique salvam cupio, labefactem; verum ut probem baptismum ma-
ximè ad salutem esse necessarium, Constantinumque baptisatum, tamen
dem salvatum & numero electorum adscriptum esse; litem super hæc re
nemini movebo, contentus si mihi concedatur, Constantinum, licet
juvenem, aut profectioris jam ætatis baptismò efflagitasse, quod sciret,
neminem sine hoc salvum fore. Quapropter, cum ministris absenti-
bus, quoniam homo infansque baptismò carene nequit, etiam foeminas
à Consistoriis in casu necessitatis, permillum sit, infantes fonte hoc ab-
luere; nemò studiosò Theologiæ hoc idem officium denegare aude-
bit; quin Theologus conscientiæ suæ satisfecisse certus sciat, si ordina-
rii ministri labores, permittente tamen Sacerdote, subierit.

§. 4. Cum Sacramentò autem coenæ aliter erit comparatum,
de quò lege est cautum, ne quis temerè vocationeque destitutus idem
Sacramentum distribuat. Cum enim tantum anima periculum sibi
non contrahat, si Sacram Synaxin, quandò tantum hypotheticè, mini-
strò scilicet legitimò præsentè, illamque juxta institutionem Christi,

(*γ*) *Bidenb.* distribuente, [*γ*] necessaria est, non comedat, nullus necessitatis casus,
bach. Dec. 4. Sacram distribuendi coenam, quem tamen plurimi fingunt, dabitur.
Cent. 5. p. 138. (*δ*) Multos siquidem in Indiam proficiscentes decedere audimus, quam-
183. 185. vis hoc viaticò nequaquam munitis; licet antidotò mortis, non quidem
(*δ*) *Bidenb.* corporalis, sed æternæ destitutos: quò tantum abest cælo ut excluda-
Dec. 3. Cent. mus, ut e. contrariò, non paucorum auctoritate fulcitij asseramus, si piti
2. p. 164. in moribus, sanctique in vità fuerint, inter beatos coeltes referri de-
be- Graviter itaque increpandus & sub censuram a superioribus vo-
candus, qui in vità Ecclesiæ Sacramentum hoc fecerit, meliusque infor-

mandus,

mandus, ne in posterum ordinem à Deo institutum evertat, & si non immediate in Deum, tamen in magistratum regulasque ejus peccet. Neque ullam vim consequentia huic inesse deprehendo, quod, quandoquidem absolutio, sive remissionis peccatorum annuntiatio, nec non coena sanctissima, adeò arte sunt connexa, ut plerumque Sacram Synaxin absolutio antecedit, scilicet, ut melius paratus, & à sacerdote edoctus homo accedat; studiosus autem possit in casu nempe necessitatis & privatim (e) praesertim si legitimus vocatusque desit Pastor (?) peccatorum remissionem annunciare, Idem jus se extendat ad coenae distributionem. Enimverò Sacra Synaxis cum adeò necessaria non sit, ut homo sacrò viaticò destitutus, decedens, periculum animae timere opus habeat; in correptione fraterna verò ut & reconciliatione, in caelis quoque solvuntur, quae in terris soluta sunt; ligata, & in altera vitæ talia censentur, quia Deus per verbum suum quodocunque & à quodocunque annuntiatur, efficax esse vult, (4) siquidem consolatio & efficacia non à personâ absolute pendet, sed ex verbò Evangelii; remissio peccatorum magis erit necessaria. Addi his posset Jus Canonicum, quod in terminis nondum ordinatis dispensationem Sacramentorum interdicit, si apud nos tantam conciliaffet fidem, ut effata ejus tanquam caelò delapsa, aut extripode dicta, agnosceremus.

THESIS IV.

Patet hinc inde ministros Ecclesiae nec

extra suam Diocesin actus ministeriales exercere, nec alios auditores in suam ordinariè suscipere, vel aliis subducere posse.

S. I.

Q Vales hoc in negotiò ministros intelligamus, ex dictis abunde liquet, omnes scilicet, qui publice vocati, ministeria sacra obeunt: quippe ne quidem Superatrendenti vel Pastori ullam largimur praeminentiam, praeteris ministris, ut è contrariò utrisq; detegemus potestatem in alienas Ecclesias, & in vicinos injurios esse asseramus, si gre-

(e) Luther in
Art. Smalc.

de porest. Ep.
& Form.

Conc. p. 353.

(?) Lombard.
L. 4. diff. 17.

Gratian. de
penit. dist. 6.

(4) Chemn. T.
2. Ex. Conc.

Trid. p. 1052.

Bald. Caf.
Conf. p. 111.

Gerh. T. 4. de
Bapt. p. 394.

Luth. T. 1.
Jenens.

Germ. f. 66.
Tarn. p. 833.

Form. Conc.
p. 353.

gera aliis commissum blandis attrahant verbis, aut oviculum errantem in rectam reducere recusent viam. Occasionem hujus asserti Epiphanius Salaminæ Episcopus in Cyprò, nobis luppeditans, sua temeritatis dignas luit poenas, quando non tantum Palæstinam ingressus, in scilicet repugnantem; Episcopò Hierosolymitanò, Paulinum Diaconum & Presbyterum ordinavit, verum etiam Constantinopolin profectus, Chrysofomò invitò Diaconos constituit. Actibus enim ministerialibus, qui triplicis potestatis vulgò esse perhibentur; potestas ordinis, jurisdictionis, & diocesana; haud immerito ordinatio ab omnibus ferme annumeratur. Siquidem ordinis potestas, non tantum docere permittit verbum DEI, Sacramenta administrare, peccatores ligare & absolvi jubet, quin & maxime sibi, vendicat ordinationem exauctorationemq; & adeo arcte munera connectit, ut indissolubile quasi vinculum, inter hos actus constituendò, vix Superattendenti, Præposito, & Inspectori aliquandò functionem officii alicujus concedat. Enimverò, cum Sacramentorum administratio, & penitentium absolutio, præsertim hisce in locis, non leve, verum ponderosum sane maximeq; laboriosum onus sit; speciali ex concessione, officio huic, si scilicet necessitatis casus non aliud svadeat, supersedere possunt, alacriores expeditioresq; ut evadant, aliis officiis, quæ ab ipsis exiguntur, gerendis. Neq; enim Christus ipse baptisavit, verum per discipulos diaconosq; suos (β) idem fecit Sacramentum; quem morem Petrus secutus, Cornelium baptizandum (γ) ab aliis baptisate tingi permisit. Aliud verò judicium de potestate jurisdictionis est ferendum. Quandò enim hæc poenas satisfactionesq; imponit, ab officio suspendit, removet, excommunicat, unius judicij tales actus non reliquuntur, quin potius, ne forsitan affectus, generi humano proprii, prædominentur, omnibus simul sumtis, sive Consistoriò Ecclesiasticò, vices totius ministerii gerentis, cura est demandata. Ad potestatem diocesanam tandem pertinebit administratio bonorum Ecclesiæ, Visitare Ecclesias, Synodos conyocare, & id genus alij actus personales, a Superattendente, in scilicet reliquis ministris institui soliti. Diversis itaq; actibus existentibus, ne quidem una de omnibus sententia erit ferenda, quando contraria officia, contraria postulant effata.

(β) Joh. c. 4.
v. 2.
(γ) Act. c. 10.
v. 48.

§. 2. Ad adus itaq; tertii & secundi ordinis quod attinet, cum
 nulla in iis existat necessitas, quæ impellat, ut hõc vel illò annò, hõc
 illove mense die, horà &c. peragantur, absolute ministro peregrino in-
 terdicuntur, graviterq; per institutiones Electorales increpantur, Ec-
 clesiarum turbatores, in quibus cautum est legibus, ne quis alienas tur-
 bet Ecclesias. Dissidia enim inde orta ut taceam, rixas, schismata, &
 hujus ferinã alia; Scandala certe data indeq; enata, haud Ecclesiam
 ædificant, quin potius Schismatibus ortis Ecclesiæ laceratæ inq; partea
 dissectæ, mercenariorum horum partibus adhærent, in quarum viscera
 ab his tyrannis itum, exitium certe non tantum partibus dissidenti-
 bus imminet, sed etiam infirmi scandalò datò terri, nec minus pervasã
 veram religionem esse unã, dissidentem averfantur Ecclesiam, par-
 tesq; alias sequuntur. Taceo justissimam DEI iram, haud permitten-
 tem sicã morte Tyrannos perire; quam etiam Epiphanius expertus, ex
 ore Chrysofomi vaticinantis audivit: Spero te vivum in patriam non
 rediturum, (x) & licet vices summi non gerebat Sacerdotis, propheticò
 tamen spiritu eòdem tempore gaudens, infortunium prædicebat, redi-
 tum medianti obveniens, Ne itaq; pax Ecclesiarũ turbetur, è contrariò
 autem Schismatũ pericula declinentur, quæ certè, si Episcopus aut mi-
 nister quivis potissimum ex vicinioribus, qui circa Ecclesiam vivunt, in
 vicinas impunè ingrederetur, jam jam adsunt, Provincias in certas Ec-
 clesiæ distributæ, sive jam Seculariter dispersitæ sunt assumptæ, quibus
 ministrorum ordo adjectus invenitur. Inde Petrus (x) hunc in mo-
 dum loquens introducit: Primus ego Petrus dico: Episcopum or-
 dinari debere ab omni populo electum; quem Cyprianus secutus (u)
 scribit: illum duntaxat esse verum & legitimum in Ecclesiã Episco-
 pum, qui post divinum iudicium, post populi suffragium, post Epi-
 scoporum consensum suam Cathedram obtineat. Si quidem innite-
 bantur Scripturæ Sacræ regulis, quæ passim jubent, ut Episcopi doceant
 & gregem pascant sibi commissam; graviter verò *ἀλλοτε ἰοθηκόταν*
 (v) prohibent, Canoni divinò contrariam. (z) Omnia enim *ἅ τὰ ἐν ἡμῶν*
πρωτότως fieri amat DEUS; Cum ipse DEUS ordinis non tantum præ-
 dicetur, verum ipse sese idem affirmet; Inde factum, ut Concilia
 quoq; ad hanc accederent sententiam, & concluderent, ut unusquisq;
 Episcopus habeat suæ Parochiæ potestatem; ut regat juxta reverentiam
 singu-

(x) Socrat. L.
6. c. 12. seq.

(x) Constitut.
Apostol. L. 8.
c. 2.

(u) Cyprianus,
L. 1. epist. 3.

(v) 1. Pet. c. 4.
v. 15.

(z) Bald. Cas.
Conse. p. 1096.

singulis competentem, & providentiam gerat omnium possessionis, quæ
 (o) Bin. T. sub eius est potestate. (o) Accedunt Pontifici ipsi, qui in decretalibus,
 Concil. de alias ab illo tempore nullius momenti, quando Ales ad Decreta acces-
 Concil. An- tere Clarissimis testibus; (π) hoc tamen in casu pollicem Conciliis præ-
 zioch. M. A. bent, quando Innocentius III. (ρ) vestigia secutus Gratiani (σ) negat,
 de Dom. de sine veniâ ordinarii pastoris presentis quæquam alienum sacerdotium
 Rep. Eccl. adire posse; & Hadrianus. (τ) Nullum episcopum alterius Parochi-
 L. 3. c. 2. p. anum iudicare debere. Ordinatio inde Ecclesiastica tot suffulta di-
 257. a. ctis, rationibus, testimoniisq; pronunciat. (υ) Es soll auch kein Pfar-
 (π) Duare- Herr oder Kirchen-Diener jemand/ der in seine Pfarre nicht gehört/
 nus in præ- daß hochwürdiges Sacrament ohne Erlaubniß des Superintendenten rei-
 fat. libri de chen. Et Lutherus, cuius auctoritas hæc in parte etiam iuxta adverfa-
 Sacra Eccl. rios maxima est, quando virtutem in hoste quoq; admirati scribunt, in
 Ministr. una paginâ scriptorum Lutheri, plus esse Theologia, quam in multis
 (ρ) J. C. P. 2. voluminibus Patrum (φ) cum homo spiritu prophetico & donò Scri-
 Decretal. l. pturas interpretandi admirabili præditus fuerit. (χ) Die Pfar-Herren/
 5. Tit. 38. c. welche S. Petrus (ψ) Oleros heißet/ daß ist theile / daß einen teglichen
 2. Omnis. seyn theil Wolcks befohlen ist/ daræin kein ander fremder ohne seyn wiß-
 (σ) P. 2. de- sen und willen sich unterstehen soll seine Pfar-Kinder zu lehren / weder
 cretor. de heimlich noch öffentlich/ und soll ihm auch bey Leib und Seel niemand zu
 penit. dist. hören/ sondern ansagen und anmelden seinen Pfar-Herren oder Obrig-
 6. c. 3. p. 1092. keit. Und dieses soll mann also fest halten daß auch kein Prediger/ wie
 (τ) Decretal from oder rechtschaffen Ge sey/ in eines Papissten oder Käserischen Pfar-
 L. 3. Tit. 29. Herrens Wolck zu predigen/ oder heimlich zu lehren sich unterstehen soll/
 c. 3. p. 443. ohne desselben Pfar-Herren wissen und willen. Et iterum: (ω) Non est
 (υ) Gen. Art. irruendum in alienam messem ut diabolus citare solet suos ministros,
 9. in fine ut non vocati currant, & prætexant Zelum hunc ardentissimum, do-
 f. 304. lere sibi, quod tam misere homines seducantur. Se velle veritatem do-
 (φ) Andras cere, & seductos, diaboli è laqueis eripere.
 Masius de S. 3. Loage tamen aliter cum primi ordinis potestate compa-
 Luthero. ratum est. Quando enim verbum DEI adeò est necessarium, ut medi-
 (χ) Wittak. ante verbò fides, sine eodem verò nequaquam concipiatur, oportet ut
 lib. de Pont. verbum DEI semper prædicetur, oportet ut peccatorum solutio tam in
 Rom. terris quam cœlis annuncietur. Id propter ipsum in casu necessitatis
 (ψ) 1. Per. c. 5. absente ordinariò ministro, ægroto aut heterodoxò; vel lege Christi-
 (ω) I. 4. Lat. ana
 sup. l. Cap. epist. Galat. 4. 8.

(β) *M. A. de Dom. L. 2. c. 6.* in consortium ab Antecessore ascitus; Et Clemens Pont. sex II. à Petró successor vulgò creditus designatus; (γ) Narcissus item Hierosolymitanus; (δ) Gregorius Episcopus Sasinorum; (ε) nec non Athanasius, qui partim ab Episcopis Antecessoribus sunt electi, partim ipsi quoque alios elegerunt. Enimverò quandò Athanasius 46. Sacerdotii sui annò post multos agones, multasque patientiæ coronas quievisset in pace; sciscitatus de successore, Petrum tribulationum suarum comitem socium & participem elegit. (ζ) Narcissus autem Hierosolymitanus; Clemens, Augustinus ab antecessoribus Episcopis, & Gregorius Nazianz. in Patre Gregoriò Nazianzè in consortium assumtus est. Quando tamen Patres (η) consulumus, electionem hanc pariter & substitutionem non sine Magistratus plebisque suffragiò factam esse, abundè nos docent inquiringtès: Electioni tali ab omnibus tam sacerdotibus, quam magistratibus assensum esse: Hinc inde Augustinus (θ) de se ipsò testatur, se esse ordinatum ab ordinariò illius provinciæ ordinatore, neque sic invità plebe, ejus cum consensu expressò, & in publica acta redactò, successorem quoque Erodium designaverit.

Eccl. in Gregorio. & Ruffinus L. 2. c. 6. S. 3. Plebe itaque consentiente, ad quam primario jus vocandi spectabat, vocati sunt & vocare veteres. Successio enim, cum in primis statim Ecclesiæ incunabilis, neque commoda, neque satis tuta videretur, ad electiones ventum est, & populo à præcipuò presbyterorum aut Episcopi, id est, Metropolitanò interrogatò, quem petant Rectorem, (ι) is, quem populus postulavit creatus ordinatusque est. Qui eligendi mos temporibus quoque Pontificiorum (κ) nec non Patrum (λ) obtinuit, adeò quidem ut Baronius acerrimus aliàs Pontificiæ Majestatis defensor, id ipsum negare nequeat, inquiringtès; Presbyteri Romani electionis modum eundem, quo illi Bonifacium elegerant, non sine populo, divinam esse institutionem, asserunt; (μ) quando videbat hos citatos, Scripturæ S., quamvis parvè ipsi auctoritatis sit, innixos, tantum nim electò, populus omnis totaque Synagoga convocabatur, ut omnes scirent & certi essent de sacerdote (ν) nec minus testimonium ejus bonum etiam ab iis qui foris erant haberent. (ξ) propter ipsum hunc in Ecclesià Christi ab ejus incunabilis servatum morem, Nicæna celeberrima illa universalis Synodus, ne quidem abrogare ausa, contrarium potius

(λ) Nyssen. in reb. gest. Greg. Thavn. Niceph. L. 8. c. 14. Cyprian. L. 1. epist. 3. & 4. (μ) Baron. T. 5. Annal. A. 419. n. 13. & M. A. de Dom. de Republ. Eccl. l. 4. c. 11. n. 3. (ν) Origen. Homil. 6. in Levit. Cyrill. l. 6. in Levit. (ξ) 1. Tim. c. 3.

tius lege sanxit universalis, ut communi omnium electione, qui plurima
 populi suffragia habeat, vincat. (o) Quod decretum ad Episcopos Ægypti mittentes, inquit; Si quis forte eorum, qui Ecclesiæ fungantur moribus, diem suum obibit, tum unus ex illis, qui nuper in Ecclesiā asciti sunt, modo idoneus videatur, & populus illum eligat, Alexandriaque Episcopus ipsi suffragetur, atque adeo populi electionem confirmet, in locum succedat demortui. (π) Quem commemorati Concilii Canonem magnificiens Julius Pontifex Romanus, Alexandrinus graviter objurgat increpatque: Profus ignoro, inquit, quam ratione facta sunt, quæ facta sunt. Ubi enim istiusmodi Canon, qui permittat, immittere Gregorium peregrinum & externum hominem, neque Alexandria baptizatum, neque plebi cognitum, neque postulatum à Presbyteris. (ρ) Hinc jus illud populi succedente tempore indies magis magisque crevit, donec in Sardicensi Concilio decretum fuit, populo quendam postulanti satisfaciendum esse, invitò quoque Episcopò.

§. 4. Cum verò plebs privilegìo hòc abutens, Laicos contra statuta Canonum ad Episcopatum posceret, adeoque alios ut idem sequioribus temporibus facerent, permoveret; quippe & hic Wittebergæ sæpius Jureconsulto Templi arcis Præpositos legimus, (σ) Pontifex (τ) & Concilium Laodicenum (υ) moderandam potestatem plebis esse censuerunt, & decreverunt, ne ejus inscitix & imprudentiæ mos geratur. Quamvis enim temporibus Leonis Papæ & Apostolorum in electione Matthiæ plenum jus populus habuerit (φ) quando fideles erant graves, à publicæque utilitatis studiosissimi: Nunc autem plebs bestia sit multorum capitum, factionibus seditionibusque semper intenta; (χ) absolute potestas non datur eligendi quem volunt, quin potius limitatio addatur; si subjectum officio sit dignum, & Clerus consentiat. Periculò verò adhuc schismatum & dissensionum urgente, optimè & merito ad reges Principesque, plebis suæ protectores, & generales procuratores jus eligendi devolutum est, qui jure plebis utentes, ministros, consentientibus etiam hâc in parte pontificibus (ψ) eligunt. Rex enim populum, cujus gubernator à DEò constitutus est, repræsèntat, quò volente & Clerò consentiente, minister legitimus eligitur. (ω)

E

§. 5. Sa-
 63. c. 23. S. e-
 lectiones.

(o) Bin. T. 2.
 Concil. in
 Conc. Nicen.

(π) Theodor.
 L. 1. c. 9.

(ρ) Athanas.
 Apol. 2.

(σ)

(τ) Cælestin.
 dist. 62. c. 2.
 docendus.

(υ) Dist. 63. c.
 Non est.

(φ) Sixt. Se-
 nens. Bib. S.
 15. annor. us.

(χ) Eckius
 de primatu
 Petri L. 3. c.
 28.

(ψ) Platina
 in Bonif. III.

(ω) Sander de
 visib. Mo-
 narch. l. 1. c. 7.

obj. ult. Con-
 cil. Toleran.
 22. c. 2. Innoc.

III. l. 2. ep. 163.
 Gratian. dist.
 63. c. 23. S. e-
 lectiones.

§. 5. Satis superque inde liquet, ea, quæ jam dicta sunt, de plebe & Ecclesiâ fidei esse intelligenda. Quando enim primùm Ecclesiæ alicui Episcopus ordinatur, & ad eam convertendam mittitur, non est necesse, ut missus populi expectet assensum; Imò ut plurimum invitatus datus & adhuc dandus dicitur Pastor, cum ad gentes, Evangelio reluctantes, Apostoli Evangelistæque accessere. In exemplum nobis quoque nostra esse possit Saxonia, toties, & quidem per 33. annos Carolo M. qui solus docuit Saxones etiam vinci posse, se opponens, religionemque veram, quam tamen Paderborni, & Engern cum Witekindo, qui ibi baptisatus insignia mutavit, locòque nigri equi, album a Carolo donatum, pinxit, profitebantur, aspernata, donec ministri utriusque Saxonix obruderentur, nec minus vi & armis ad Christianissimum convertèrentur. Carolò verò ne quidem his consiliis fretò, proficiente, tandem in regiones Brabantix, Flandtiæ, & Transylvaniæ, uade illorum cum cæteris Germanis idem adhuc linguæ commercium, transtulit, & ad reliquos coercendos illustre Scabinorum iudicium ædificavit, quod apostasiæ convictos, ad laqueum damnare mandatò Cæsaris cogeatur. (α)

(α) *Grantz.*
& Regino L.
2. Annal.
Fuld.

(β) *Gregor.*
L. 7. Indic. 2.
c. 49. 50. 51.

(γ) *Concil.*
Aurelian. V.
General. c. 12.
Gratian. 7. q.
2. c. u. §. Ecce
hi.

(δ) *Theodor.*
L. 5. c. 23.

§. 6. Inquirentibus autem in causas, quæ Ecclesiam permoverint, Episcopo coadjutorem aut substitutum dare, præcipua & quasi prima omnium se corporis infirmitas offeret, vitæque humanæ fragilitas, quam Ecclesia timens, infirmum tamen abjicere abhorrens casu huic providit, coadjutoremque fecit, qui regimen exercere & temporalia administrare iussus, ne forte mercenarius evadat fideliusque laboret, ab eadem successor designatus est. (β) Cui tamen actioni, Episcopus Presbyterve infirmus ad stipulari debebat, quia neganti nullus coadjutor est superponendus. (γ)

§. 6. Quapropter cum videamus haud privati muneris esse ministros Ecclesiæ vocare, verùm totam omnino Ecclesiam hæc super re deliberare, ut & iudicium ferre oportere; meritò criminis accusantur qui sibi soli sapere visi, neglectis non tantum Conciliis, decretis, sed omnibus etiam consuetudinibus, successores sibi surrogare non verentur, cum tamen hoc propter ipsum Paulinus Antiochenus, quod Evagrium successorem constituerat & ordinaverat, graviter reprehenditur. (δ) Neque illos quicquam juvat, si ægritudinem senectutemque alle-

gent,

gent, cum hęc ingravescente, humerisque officio imparibus substitutum petere & exemplò Mosis efflagitare possint, qui mundo valedicturus non amicos, aut sibi dignos, neque filios aut fratris filios consanguineos suos in locum suum substituit, sed DEum rogavit, ut de successore duceque cogitare & circumspicere velit. Quod Mosis sapiens prudensque factum Patres ponderantes, quando, si successores eliguntur, hæres potissimum sanguinis, nequaquam doctrinæ aut morum quaruntur, decreverunt: Ne quisquam sibi suoque officio quarat successorem, sed populi electione quaratur, qui eorum utilitati digne inserviat; qui illorum necessitati succurrat; qui ipsorum utilitatem, non sua lucra quarat; qui Christo semen velit suscitare non sibi divitias congregare. Quod qui facere recuset, jure ab Ecclesiâ repudietur.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Umg.-Stk

VI-12.

ULB Halle
002 724 804

3

56

Vb 17

7

VIRO
MAGNIFICO ac SUMME
REVERENDO

27
28.

DOMINO
ABRAHAMO CALOVIO
Doctore Theologo Consummatissimo, Fa-
cultatis suæ Professore Primario, Consistorii Ecclesiastici Præside,
Seniore, h. t. Decano Spectabili, Ecclesiæ Wittenbergensis Pa-
store Vigilantissimo, & Circuli Electoris Saxonici
Superattendenti Generali
Eminentissimo,

*Domino Patrono Promotore & Præ-
ceptore omni pietatis cultu suspiciendo*

PRÆSIDE

Ex

THEOLOGIA MORALI

De

MINISTERIO
ECCLESIASTICO

RESFONDEBIT

M. JOHANNES GEORGIUS *Weißner*

Ordinis Philosophici Adjunctus.

Die Anno 1684.

WITTEBERGÆ,

Literis Viduæ BRÜNINGIANÆ Excudebat ANDREAS Ball.